

# **Universitäts- und Landesbibliothek Bonn**

**Index scholarum quae, ..., in Universitate Fridericia  
Guilelmia Rhenana ... publice privatimque habebuntur**

**Universität <Bonn>**

**Bonnae, WS 1839/40(1839) - WS 1895/96(1895)[?]**

WS 1886/87

**urn:nbn:de:hbz:5:1-14994**

INDEX SCHOLARVM  
QVAE  
SVMMIS AVSPICIIS  
REGIS AVGVSTISSIMI  
G V I L E L M I  
IMPERATORIS GERMANICI  
IN  
VNIVERSITATE FRIDERICIA GVILELMIA RHENANA  
PER MENSES HIBERNOS ANNI CIOIOCCCLXXXVI—LXXXVII  
A DIE XV MENSIS OCTOBRI  
PVBLICE PRIVATIMQVE HABEBVNTVR

---

*Insunt EDVARDI LVEBBERTI meletemata in Pindari locos de Hieronis regis  
sacerdotio Cereali.*

---

BONNAE  
TYPIS CAROLI GEORGI VNIV. TYPOGR.



## RECTOR ET SENATVS

VNIVERSITATIS FRIDERICIAE GVILELMIAE RHENANAE

### CIVIBVS

#### S.

1. De duobus quae fuerint Pindari aetate apud Graecos rerum divinarum supremis generibus.

Duo viguerunt Pindari aetate apud Graecos deorum colendorum suprema genera: alterum, quod Apollineum seu Delphicum voces, in quo a deorum maiestate hominum humilitas longe seiuncta est; ubi praestantissima effata: μηδὲν ἄγαν, γνῶθι σαυτὸν, παντὶ μέσῳ τὸ κράτος θεὸς ὤπασεν resonant; denique ubi vera virtus in operoso duroque per aspera ad astra cursu, in quotidiano et constanti cum vitae turbis atque procellis certamine comprobatur. Alterum genus, quod mysticum appelles, oculos fixos tenet in eis numinibus, quae, ex Olympi sublimi altitudine in hominum casas demissa, summum pectoris luctum et summum gaudium suis ipsa fati experiuntur; in quo pietatis et sanctitatis flos ea re continetur, ut initiati sacro orgiorum turbine elati cum divino numine quam arctissima lugendi et laetandi communione coniungantur. De hoc posteriore genere subtiliter Aristoteles ait: τοὺς τετελεσμένους οὐ μαθεῖν τι δεῖν, ἀλλὰ παθεῖν καὶ διατεθῆναι (conf. Lobeck, Agl. p. 145); ac pulchre Themistius quoque apud Io. Stob. CXX, 28 p. 107 ed. Meineke: πλάναι τὰ πρῶτα καὶ περιδρομαὶ κοπῶδεις καὶ διὰ σκοτόους τινὲς ὑποπτοὶ πορεῖαι καὶ ἀτέλειστοι, εἴτα πρὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ τὰ δεινὰ πάντα, φρίκη καὶ τρόμος καὶ ἰδρῶς καὶ θάμβος· ἐκ δὲ τούτου φῶς τι θαυμάσιον ἀπήντησε, καὶ τόποι καθαροὶ καὶ λειμῶνες ἐδέξαντο.

2. Pindarum in vita et poesi theologiam Delphicam studiose expressisse, theologiam mysticam e longinquo salutasse.

Iam si quaeramus, utra deorum colendorum ratio Pindaro magis arriserit, iudicium dubium esse vix potest. Inest in omnibus eius carminibus exquisitissima illa et purga-

tissima sapientia Delphica, quae summos vitae thesauros non in praestantissimis illis horis, quibus anima rerum terrestrium oblita turget et aestuat, sed in ipsius vitae palaestra et his rebus cotidianis fortiter recteque administrandis conditos esse docet. Noverat sane Pindarus quoque divini illius instinctus vim, qua in mysteriorum caerimoniis numina quasi praesentia homines medullitus sentiunt; noverat profecto, atque nemo id Pindaro pulchrius elocutus est, velut in threni fragmento apud Clementem Alex. Strom. III p. 518 ed. Pott. (= Bergk, Poet. Lyr. Gr. I<sup>4</sup>, 429): ὁλβιος ὅστις ἰδὼν κείν' εἰς' ὑπὸ χθόν' οἶδε μὲν βίον τελευτάν, || οἶδεν δὲ διόδοτον ἀρχάν. Sed rerum ille humanarum acutissimus iudex intellegebat, tam beatarum horarum memoriam in turbulentis vitae certaminibus fluxam saepe et caducam esse. Haec Pindari de rebus divinis sententia pulchre historiola aliqua illustratur. Proserpina, ut narrat Pausanias IX 23, 3, Pindaro seni paucis ante obitum diebus in somno apparuit, et conquesta paullulum, quod ex omnibus deis deabusque sibi, tali numini, soli nullum unquam hymnum composuisset, edixit, se curaturam, ut, ubi mox ad se pervenisset, illud, quod oblitus sit facere, sedulo suppleret. Id ita factum esse. Nam mortuo Pindaro umbram eius mulierculae cuidam cognatae per somnum hymnum in Proserpinam praecinuisse, quem deinde illa expergefata litteris consignavit: ὥς ἀπέλιπεν αὐτὴν ὁ ὕπνος, ἔγραψε ταῦτα, ὅποσα τοῦ ὀνειράτος ἤκουσεν ἄδοντος. In averso paullulum a religionibus mysticis animo convenit Pindaro cum Doriensibus Peloponnesiis, de quibus Herodotus II, 171: μετὰ δὲ ἐξαναστάσης πάσης Πελοποννήσου ὑπὸ Δωριέων ἐξαπώλετο ἡ τελετή, οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων καὶ οὐκ ἐξαναστάντες Ἀρκάδες διέσωζον αὐτὴν μόνοι.

3. De unius e Pindari amicis, Hieronis regis, animo erga mysteria maxime pronο. Eum *hierophantae* sacerdotium, in familia sua hereditarium, per tempus vitae gessisse.

Illam igitur sapientiam Apollineam, quae universae vitae humanae deorum immortalium vestigia impressa ostendit, quaeque in totius mundi harmoniam et κόσμον unumquemque hominem pro viribus sese adaptare et tanquam in aedificium lapidem sese inserere iubet, eam ubique Pindari carmina spirant. Praefulgent vero in hoc genere carmina in Hieronem, quae huius sapientiae plenos quasi alveos effundunt. Atque erat sane, cur Hieroni potissimum regi Pindarus Apollinea praecepta diligenter expendenda propinaret. Hiero enim rex Cereris et Proserpinae, chthoniarum dearum, sacris a tenera aetate imbutus et plane innutritus erat. Propagabatur in eius familia ab antiquissimis iam temporibus *Hierophantae* dearum sacerdotium; eo munere Hiero decoratus erat idque cum post mortem Gelonis regnum Syracusarum suscepisset, ne rex quidem deposuit. Ad hanc Hierophantiam Pindarus in versibus celeberrimis alludit, Bergk, Poet. Lyr. Gr. I<sup>4</sup>, 408: σύνες ὃ τοι λέγω, λαθέων ἱερῶν || ὁμῶνυμε πάτερ, κτίστορ Αἴτνας. Iam igitur Hieronem quomodo de Cereris et Proserpinae sacrorum praestantia sensisse arbitramur? Nonne

ita eum animatum fingemus, ut nihil quidquam praestantius a dis immortalibus hominibus datum crediderit? ut illas horas animae ad caelestia abreptae tam profecto beatas iudicaret, ut prae illis reliqua vita sorderet omnesque humanae conditionis aerumnae eius gaudii memoria compensarentur?

Sed iam operae pretium erit, Hieronis illa sacra qualia fuerint et quomodo in eius familiam pervenerint, accuratius investigare. Extat de hac re luculenta, quamquam aliqua fortasse malevolentia obscurata Herodoti narratio. Tradit historiae parens VII, 153: quo tempore Entimus et Antiphemus Lindo urbe Rhodia profecti cum colonorum agmine Siciliam petierint et Gelam urbem condiderint, quod anno 689 a. Chr. factum est, conf. Thuc. VI, 4 et Diodor. VIII, 23 ed. Dind., eidem expeditioni proavom quoque GOLONIS et Hieronis tyrannorum, virum e Telo insula prope Triopium promunturium oriundum, interfuisse. Huius hominis nullum nomen Herodotus tradidit, sed „incolam in urbe Gela“ eum vocat: τοῦ Γέλωνος τούτου πρόγονος, οἰκῆτορ ὁ ἐν Γέλῃ, ἦν ἐκ νήσου Τήλου τῆς ἐπὶ Τριοπίῳ κειμένης, ὅς κτιζομένης Γέλῃς ὑπὸ Λινδίων τε τῶν ἐκ Ῥόδου καὶ Ἀντιφῆμου οὐκ ἐλείφθη. Verum hominis nomen Scholiasta Pind. Pyth. II, 27 p. 314 ed. Boeckh servasse videtur, qui „Dinomenem“ eum vocat, quod coniectura iam assecutus erat O. Mueller, Prolegg. Mythol. p. 161.

4. Sacra chthoniarum dearum, olim in familia Dinomenidarum privata, quomodo publica Gelensium facta sint. Ea sacra, e Telo in Siciliam adlata, Triopiorum prope Cnidum propaginem videri.

Pergit Herodotus: Ad huius viri posteros hierophantiam chthoniarum dearum, sacerdotium nobilissimum, ab Gelensibus in omne tempus translatam esse. Eius tanti tamque eximii honoris hanc causam fuisse. Quo tempore Gelenses deas chthonias nondum publico cultu venerati sint, evenisse, ut per discordias civiles pars civium in vicinam urbem Mactorium secessionem faceret; tum unum ex illa familia, quae Telo oriunda erat, Telinem nomine, fretum gentis suae sacris chthoniarum dearum id ausum esse, ut ad cives egressos se conferret eosque per sanctissima illa deorum simulacra obtestaretur, ut missis hostilibus erga patriam consiliis domum reverterentur. Has preces illos ratas habuisse eoque saluberrimo incepto concordiam in civitate restitutam esse. Herod. I. c.: ἐς Μακτώριον πόλιν τὴν ὑπὲρ Γέλῃς οἰκημένην ἔφυγον ἄνδρες Γελῶνων ἑσσωθέντες στάσι. τούτους οὖν ὁ Τηλίνης κατήγαγε ἐς Γέλην, ἔχων οὐδεμίαν ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλ' ἱερὰ τούτων τῶν θεῶν. Hoc meritum ita remunerati sunt Gelenses, primum ut sacra chthoniarum dearum publice reciperent, deinde ut Telinae posteris hierophantiam iure hereditario mandarent; Herod. I. c.: αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γενόμενοι ἱεροφάνται τῶν χθονίων θεῶν διετέλεον ἔόντες et infra: κατήγαγε, ἐπ' ᾧ τε οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἱεροφάνται τῶν θεῶν ἔσονται.

Haec in universum luculenter et cum fide tradita sunt; sed qui paullo curiosius Herodoti narrationem legerit, confitebitur, eam cum aliquo obtrectandi studio compo-

sitam esse, quod ex parte hominum fortasse, a quibus haec scriptor accepit, odiis et malevolentiae tribuendum fuerit; sed ipse quoque Herodotus iniquius de tyrannorum decore iudicasse videtur. Nam illud quidem, quod scribit: se plane nescire sacra illa chthoniarum dearum unde Telines nactus sit: ὅθεν δὲ αὐτὰ ἔλαβε ἢ αὐτὸς ἐκτήσατο, τοῦτο οὐκ ἔχω εἶπαι, id quomodo accipiendum est? Telinae gens has Cereris et Proserpinae regiones haud dubie ex Telo, insula patria, ut domestica sibi attulerat, eaque sacra eadem manifesto fuerunt, quae in Triopio promunturio ab eius regionis populis sanctissime colebantur. Ea certe erat fama in Dinomenidarum familia propagata, quam ex Timaei Tauromenii historiis, uti videtur, scholiasta Pindari expressit ad Pyth. II, 27, p. 314: [Ἱέρων] ταῖν θεοῖν ἱεροφάντης ἀπεδέδεικτο· Δεινομένους γὰρ υἱεῖς εἰσὶν οἱ περὶ τὸν Ἱέρωνα τοῦ τὰ ἱερὰ ἐκ Τριόπου τῆς Καρίας εἰς Σικελίαν κομίσαντος. Telus insula, Sporadum quae vocantur una, haud ita lato maris freto a Chersoneso Cnidia et Triopio dirempta est; Strabo X, p. 488: ἡ δὲ Τῆλος ἐκτέταται παρὰ τὴν Κνιδίαν μακρὰ ὑψηλὴ στενὴ, τὴν περίμετρον ὅσον ἑκατὸν καὶ τετταράκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕψομον. Huius insulae tam vicinae cives sacrorum Triopiorum, quae sunt Cereris et Proserpinae sacra, participes fuisse, certissimum est.

5. Herodoti VII, 153 de sacris hereditariis Dinomenidarum narrationem documento esse, non semper parentem historiae sine ira et studio rettulisse.

Deinde vero colonos illos Telinos, qui cum Antiphemo et Entimo in Siciliam ad Gelam condendam emigraverunt, minime de plebe homines fuisse neminem hercle fugere potest. Immo fuerunt, qui pro Antiphemo coloniae duce Dinomenem nominarent; Etymol. magn. s. v. Γέλα: ὅτι Ἀντίφημος ἡ Δεινομένης ὁ Ῥόδιος κατὰ χρόνον εἰς Δελφοὺς παραγενόμενος ἤκουσεν, ὅτι δεοὶ αὐτὸν πρὸς δυσμὰς ἀπὸντα πόλιν κτίζειν. Herodotus igitur Halicarnassensis, urbis et Triopio et Telo insulae perquam vicinae civis, quomodo quaeso incertus esse potuit, unde chthoniarum dearum sacra ad nobilem aliquam Teli insulae gentem pervenissent? Itaque quod scribit VII, 153, obscurum sibi esse, unde Telines Gelensis chthoniarum dearum religiones aut acceperit traditas, aut ipse sibi paraverit, tanquam temere ille in modum mendici cuiusdam arioli in hanc possessionem irrepserit, haec praestantissimi scriptoris vox, ut libere dicam, iniquior sane videtur et ex nimio quodam tyrannidis odio nata. Quamquam enim concesserim, Herodoti aetate chthoniorum numinum ad Triopium cultum prae Apollinis et Neptuni religione (Herod. I, 144; Dion. Hal. IV, 25; Schol. Theocr. XVII, 68) in oblivionem paullulum abire potuisse, tamen omnem eius cultus illo tempore memoriam radicitus extinctam et sublatam fuisse, minime credibile est, cum aliquot saeculis post tam clara eius monumenta inveniantur (Corp. Inscr. Gr. I, no. 26 et III, no. 6250 sq.). Quae cum ita sint, haud aliter Hieronis proavos sacra illa chthonia nactos esse apparet, quam innumerabiles aliae gentes sacerdotales, quae pro antiquitatis captu plerumque ad divinum aliquod miraculum sacrorum suorum origines referebant. Deinde illud quoque mirum est apud Herodotum, quod "testimonio incolarum

Siciliae" fretus refert, Telinen illum, qui egregio facto concordiam rei publicae Gelensium reddidisset, hominem ingenio et natura effeminatum et mollem fuisse; Herod. VII, 153: ὁ δὲ (i. e. Τηλίνης) λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπεναντία τούτων πεφυκέναι θηλυδρίας τε καὶ μαλακώτερος ἀνὴρ. Hoc quaeso unde resciverant illi rumorum fabricatores? In gente Dinomenidarum haec tradita esse, neutiquam verisimile est.

6. Quod vetustissimorum Gelonis proavorum nulla apud Herodotum nomina propria traduntur, non ex Herodoti aliqua malevolentia explicandum, sed ex *Hieronymiae* lege quae et olim antiquissimis temporibus et postea imperatorum aetate religiose observata sit.

Sed utut est, Herodotus hac sine dubio re gratiam nostram eximie iniit, quod hierophantiam Cereris et Proserpinae in gente Gelonis et Hieronis hereditariam fuisse indubitato testimonio tradidit. Atque unum est in narratione Herodotea, quod primo ad spectu ipsum quoque ad laudes eius familiae obscurandas excogitatum videri possit, quod, si accurate examinetur, tale appareat, ut ad gloriam potius et pietatis laudem plurimum quantum conferat. Apud Herodotum enim proavus ille Gelonis, qui Gelae condendae particeps est, nomine proprio caret. Deinde Telines quoque, cuius merito sacerdotium e domestico publicum factum est, nomen potius alicuius tribus, quae ex colonis Telo oriundis constituta fuerit, ostendere videtur, quam certum et proprium unius hominis nomen. Nam incolae Teli insulae "Telii" sane vocantur; Steph. Byz. s. v.: τὸ ἔθνικόν Τήλιος. Sed tribus Teliorum Gelensis quidni "Telina" vocata sit? Quaeritur, quid apud Herodotum haec nominum ambiguitas sibi velit. Explicatio ni fallor in promptu est. Solebant sacerdotes et viri et feminae, quibus sacerdotia sanctissima, potissimum in Cereris cultu, mandata essent, quamdiu eum honorem gererent, a nomine proprio profano abstinere et in eius locum nomen sacerdotale vel hierophantae et hierophantidis vel aliud substituere. Luculentus de *hieronymia* testis est Lucianus in Lexiphane 10, ubi Dinias quidam ad magistratum rapitur, quod daduchum et hierophantam nomine proprio appellavit: ἐντυγχάνω, δαδούχῃ τε καὶ ιεροφάντῃ καὶ ἄλλοις ἀρρητοποιοῖς Δεινίαν σύρουσιν ἄγδην ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἐγκλημα ἐπάγοντας, ὅτι ὠνόμαζεν αὐτούς, καὶ ταῦτα εὖ εἰδώς ὅτι ἐξ οὐπὲρ ὠσιώθησαν, ἀνώνυμοί τέ εἰσιν καὶ οὐκέτι ὀνομαστοὶ ὥς ἂν ἱερώνυμοι ἤδη γεγενημένοι.

Hanc hieronymiae legem antiquissimis temporibus verisimile est antiqua severitate observatam esse. Postea labantibus religionibus laxius et liberalius usurpata est, denique imperatorum temporibus ad priscam severitatem recursum est. Huius moris pulchrum exemplum est titulus hierophantidis cuiusdam Atticae, quae Hadrianum Eleusiniis sacris initiavit. Ea et filii sui et patris nomen indicat, suum profanum, quod ipsi fuerat, religionis caussa tacet; Corp. Inscr. Gr. I, no 434: μήτηρ Μαρκιανοῦ, θυγάτηρ Δημητρίου εἰμί· || οὐνομα σιγάσθω· τοῦτ', ἀποκληζομένη, || εὐτέ με Κεκροπίδαι Διοῖ θέσαν ἱερόφαντιν, || αὐτὴ ἀμαιμακέτοις ἐγκατέκρυψα βυθοῖς. || οὐκ ἐμήσα δ' ἐγὼ Λακεδαιμονίης τέκνα Λήδης, || οὐδὲ τὸν

εὐράμενον παυσινόσους ἀκέσεις' || . . . || ἄσπετον δὲ πάσαις πλοῦτον κατέχευε πόλεσιν, || Ἀδριανόν, κλεινῆς δ' ἔξοχα Κεκροπίης. conf. ibid. no 432 et Boeckhium in Corp. Inscr. Gr. I, p. 325, b. Quae si reputemus, oritur suspitio, in Herodoti illa narratione duorum illorum e Gelonis maioribus virorum vera nomina ea de caussa suppressa esse, quod hierophantiae fuerunt. Nam licet hierophantiam nondum publica Gelensium auctoritate gererent, tamen iam privatos usum illum eos observasse probabile est. Telinae vero nomen tribum significare videtur. Apud Athenienses quoque nomen demi hierophantarum nomini adiciebatur, velut in titulis apud Rossium, die Demen (Halis Sax. 1846) p. 45, lin. 11: Ἱεροφάντης Εὐστρόφου Πειραιεύς, et lin. 17: Ἱεροφάντης Μενεκλείδου Κυδαθηναϊεύς. Atque Hieronis quoque Syracusarum tyranni nomen munus sacerdotale haud dubie exprimit.

7. Hieronis hierophantiae memoriam Didymi potissimum diligentiae deberi, qui in Pindaro enarrando *Timaei Historias* cum cura evolverit.

His stabilitis de ipsius Hieronis nunc hierophantia accuratius quaerendum est. Quattuor fuerant Dinomenis Geloi filii, quos secundum aetatis vitae ordinem Simonides in epigrammate clarissimo enumerat, Anthol. Pal. VI, 214 (conf. Schol. Pind. Pyth. I, 155, p. 309): φημί Γέλων', Ἱέρωνα, Πυλῦζηλον, Θρασύβουλον, || παῖδας Δεινομένους τὸν τρίποδ' ἀνθέμεναι. Ex his fratribus natu maximus, Gelo, ad arma et rem militarem a prima iuventute omne studium contulit; Herod. VII, 154; Sch. Pind. Nem. IX, 95, p. 497. Itaque ad eum, qui aetate proximus erat, Hieronem, sacerdotium hierophantiae delatum est. Forma legitima sacerdotis creandi electio per suffragia civium fuisse videtur, si fides est scholiastarum, qua identidem in hac re utuntur, voci: ἀποδείκνυσθαι. Haec omnia in scholiis haudquaquam ambigue traduntur fide potissimum Didymi, cuius nomen bis sane ita obscuratum est, ut pro eo turpi librariorum oscitantium negligentia „ὁ Πίνδαρος“ scriptum sit; quod vitium Boeckhius certa emendatione sanavit. Leguntur igitur haec praestantissima hercle de hac re testimonia apud Scholiastam Pind. Ol. VI, 158, p. 153: ἱερωσύνην εἶχεν Ἱέρων Δῆμητρος καὶ Κόρης . . . ἐν Σικελίᾳ ἐκ διαδοχῆς Τηλείου τοῦ προγόνου αὐτῶν i. e. Dinomenidarum. Deinde ib.: Ἀρίσταρχος . . . ὁ δὲ [Δίδυμος] διὰ τὸν Ἱέρωνα, ἐπεὶ ἄνωθεν ἐκ προγόνων ἱεροφάντης ταῖν θεοῖν ἀποδέδεικται. τὰ προκείμενά φησιν ὁ [Δίδυμος] καὶ παρατίθεται τὰ Φιλίστου καὶ τὰ Τιμαίου. Sch. Pind. Pyth. II, 27, p. 314: Ἱέρων ταῖν θεοῖν ἱεροφάντης ἀπεδέδεικτο. Quae his locis in scholiis traduntur fide dignissima esse, spondet *Timaei* Tauro-menitae nomen adscriptum. Nam Didymus, in hac re Aristarcho aliquanto cautior, in Pindari locis difficilioribus explicandis a coniecturis plerumque abstinuit atque *Timaei* potius *Historias* diligenter evolvit. Cuius diligentiae plurima specimina in scholiis occurrunt, velut Sch. Pind. Ol. II, 29, p. 64: ὁ μὲν Ἀρίσταρχος . . . ὁ δὲ Δίδυμος τὸ ἀκριβέστερον τῆς ἱστορίας ἐκτίθεται μάρτυρα Τιμαίων . . . προφερόμενος, et ib. Ol. XIII, 29, p. 272: αἰετὸν τινὲς τὸ αἰετῶμα, ὡς φησι Δίδυμος παρατιθέμενος Τιμαίων.

8. Plausu dignissima esse, quae hisce temporibus *Iulius Beloch* de Timaei Historiarum compositione invenerit. Timaei *librum XI* rerum memoriam a pugna Salaminia ad Hieronis mortem complexum esse.

Sed priusquam longius progrediamur, nunc ante omnia illud diligenter definiendum est, quo Historiarum suarum libro Timaeus de Hieronis rebus exposuerit. Cum olim virorum eruditorum de Timaei opere ea opinio fuisset: ex compluribus id corporibus compositum fuisse, quorum unicuique seorsum sua librorum numerandorum ratio fuerit, his temporibus extitit vir acutissimus *Iulius Beloch*, qui in egregia commentatione inserta *Fleckeiseni Annalibus* vol. 123 (1881), p. 697 ostendit, unum illud Historiarum opus, integrum et continuum fuisse, librorum in universum fere XXXVIII. Nam hic libri alicuius numerus satis amplius a *Suida* s. v.  $\psi$  τὸ ἱερὸν πῦρ οὐκ ἔξεστι φυσῆσαι ad rem quandam ex *Democharis* demagogi aetate, qui circa annum 280 a. Chr. obiit, adfertur. Timaeus in universum ingentem rerum a se narratarum copiam ad temporum ordinem satis accurate disposuerat. Iam igitur cum certo et indubitato testimonio constet, libro eum X pugnam ad Helorum anni 492 a. Chr. enarrasse, id quod tradit *Scholiasta* ad *Pind.* *Nem.* IX, 95, p. 497 (= p. 276 ed. *Abel*): περὶ τοῦτου τοῦ πολέμου Τιμαῖος ἐν τῇ δεκάτῃ δεδήλωκε, quaerendum nunc est, qui huic libro X terminus fuerit. Ac rectissime quidem *Beloch* l. s. p. 702, lin. 19 coniecisse videtur, aptissimum tali termino constituendo fuisse eius anni exitum, quo pugnae duae memoria dignissimae, *Himerensis* adversus *Carthaginienses* et *Salaminia*, fuissent. A pugna enim *Salaminia* tanquam ab fulgentissima quadam temporum meta Timaeum aliarum quoque rerum aetatem computare solere, velut *Massiliae* urbis origines apud [*Scymnum Chium*] *Periegesis* v. 211: ἐν τῇ Λιγυστικῇ δὲ ταύτην ἔκτισαν || πρὸ τῆς μάχης τῆς ἐν Σαλαμίνι γενομένης || ἔτεσιν πρότερον, ὥς φασιν, ἑκατὸν εἰκοσιν. || Τιμαῖος οὕτως ἱστορεῖ δὲ τὴν κρίσιν. Finiebatur igitur liber X in eis rebus enarrandis, quae statim post pugnam *Salaminiam* acciderunt; nam *Himerense* quidem proelium Timaeus non ut *Herodotus* VII, 166 ad eundem, quo pugna *Salaminia*, sed ad eum, quo apud *Thermopylas* pugnatum esset, diem rettulerat; *Diod.* XI, 24: συνέβη γὰρ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν Γέλωνα νικῆσαι καὶ τοὺς περὶ *Θερμοπύλας* μετὰ *Λεωνίδου* διαγωνίσασθαι πρὸς *Ξέρξην*. Quae cum ita sint, illa, quae Timaeum secutus *Diodorus* XI, 26 de rebus *Siciliae* tradit, finem libri X operis Timaei continuerint.

Hoc stabilito sequitur, ut Historiarum Timaei liber XI primum *Gelonis* annos extremos, deinde *Hieronis* undecim annorum, 478—467 (*Diod.* XI, 38 et 66 extr.), regnum comprehenderit. Ad libri huius XI finem accurate definiendum egregie usui est *Diodori* XI, 67 prolixior sane paullulum disputatio; conf. *Beloch* p. 702. *Diodorus* ibi rerum ab *Gelone* et *Hierone* gestarum summam quandam componit, de eorum moribus disserens et omnino amborum regnorum spatium tanquam otiosus perlustrans. Atqui constat, Timaeum libris suis prooemia praefigere solitum esse, quorum unum, ad sextum librum, *Polybius*

XII, 28 acri censura pertrinxit; conf. Belochium p. 697. Itaque nihil quidquam probabilius est, quam Diodorum, qui XI, 67 in medio libro disputationem illam prooemii simillimam inserat, eam totam Timaeo acceptam referre, qui satis luculento Historiarum loco, post Hieronis regis obitum, novi libri exordium instituisset. Ab eis igitur rebus, quae a Diodoro inde a libro XI cap. 67 narrantur, iam Timaei liber XII numerandus erit.

9. Demonstratur, *Timaeum initio libri XII* in describenda Thrasybuli nequitia illud quoque memorasse, quomodo ille Gelonis filium corrupisset.

Haec omnia satis probabiliter a Belochio excogitata sunt. Sed felici fortuna evenit, ut scripto etiam testimonio ea, quae ratiocinando reperta sunt, confirmare et ut eadem opera loco cuidam scholiorum Pindari ad hunc diem plane desperato lucem adferre possimus. Hoc tale est. Thrasybuli, Hieronis fratrum natu minumi, perbreve unius anni regnum, quod a Diodoro XI, 67. 68 enarratum est, Timaeus haud dubie in libro XII posuerat, quoniam haec narratio post illud, de quo diximus, prooemium continuo sequitur. Iam in Thrasybuli, hominis impurissimi, ingenio illustrando Timaeus facere non potuit, quin illam quoque rem, in qua maxime astutia hominis cum nequitia coniuncta apparet, memoraret. Gelo ex hac vita decedens filiolum reliquerat, legitimum, si ad annos suos pervenisset, regni heredem. Eum Thrasybulus luxuriae illecebris et pessimis artibus corrumpendum suscepit, quod inceptum, ut assolet, nimis profecto commodum eventum habuit. Affert rem exempli eversarum suis artibus tyrannidum loco Aristoteles Pol. V, 10, p. 1312, b, 13: Θρασυβούλου τοῦ Ἱέρωνος ἀδελφοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Γέλωνος δημαγωγούντος καὶ πρὸς ἡδονὰς ὁρμῶντος, ἃν αὐτὸς ἄρχῃ. In hac igitur Thrasybuli nequitia describenda Timaeus ad rerum conexum illustrandum Gelonis testamentum quale fuisset, exposuerat. Tutelam igitur filii primo loco ad Polyzelum, deinde si quid Polyzelo humanitus accidisset, post eum ad Chromium et Aristonoum, sororum Gelonis maritos, homines probissimos, detulerat. Certiores de hac re nos reddit Schol. Pind. Nem. IX, 95, p. 497 (= p. 277 ed. Abel): ὅτι δὲ καὶ ὁ Γέλων τῷ Χρομίῳ ἐχρήτο ἐταίρῳ, δῆλον πάλιν ἐξ ὧν φησι Τίμαιος ἐν τῇ δευτέρᾳ γράφῳ οὕτως. Ἐπιτρόπους δὲ τοῦ παιδὸς μετ' ἐκείνον (i. e. Polyzelum, conf. Boeckh, Explicatt. p. 118 med. et Leutsch in Philologo vol. 14, 1859, p. 49, not. 15) κατέστησεν Ἀριστόνουν καὶ Χρόμιον τοὺς κηδεστάς· τούτοις γὰρ ὁ Γέλων δέδωκε τὰς ἀδελφάς. Thrasybulus igitur cum tot tutores animum iuvenilem custodirent, tamen suis artibus accessum invenit et infelicem pupillum luxuria et vitiis inquinavit. De hoc Thrasybuli flagitio Timaeus libri XII initio exposuerat.

10. Locum conclamatum in Scholiis Pindaricis Nem. IX, 95, ubi e Timaei libro secundo de Gelonis testamento traditur, facillime emendari si pro B scribatur IB.

Quae si probabiliter disputavimus, ultro iam se offert emendatio in illo numero

libri operis Timaeani, quem Scholiasta Pind. Nem. IX, 95, p. 497 aperte corruptum affert. Timaeus ibi dicitur de testamento Gelonis libro secundo rettulisse; δὴλον πάλιν ἐξ ὧν φησι Τιμαίος ἐν τῇ δευτέρᾳ γράφῃ οὕτως. Hic numerus rectus esse non potest, nisi ad illam opinionem a Belochio feliciter confutatam redeundum sit, qua Timaei opus ex corporibus compluribus compositum olim credebatur. Verum hoc quidem esset in medio sole caecutire velle; conf. optime disserentem Holmium in Bursian, Jahresber. 1883, vol. XI, part. 3, p. 159. Quod Belochius conicit (p. 703, lin. 15 ab inf.), scribendum esse: ἐν τῇ δεκάτῃ probabile non videtur, quia narrationi de Gelonis testamento in libro X vix locus reperiri potest. Quamobrem pro numeri indicio B malim IB, qua correctione facillima is liber restituitur, quem operis Timaei compositio postulat. Unum est, quod primo aspectu huic coniecturae adversari videatur: Thrasybuli tyrannidis historia si in librum XII reicitur, ab reliquorum Dinomenidarum rebus seiungitur. Verum hoc impedimentum facile removetur; nam ea fuit libri XII ratio, ut in priore eius parte Timaeus restitutam in plurimis Siciliae urbibus libertatem prosequeretur. Huius vero, ut ita dicam, dramatis praecipua quaedam pars eiecta et excussa Syracusanorum tyrannis fuit. Has de recuperata in compluribus urbibus libertate narrationes unam et continuam rerum seriem effecisse claris verbis Diodorus XI, 75 ex Timaeo suo indicat: αἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν ταῖς πόλεσι στάσεις καὶ ταραχαὶ τοῦτον τὸν τρόπον κατελύθησαν, αἱ δὲ πόλεις τὰς πατρίους πολιτείας ἀπολαβοῦσαι ἅπασαι τὰς ἰδίας χώρας κατεκληρούχησαν τοῖς πολίταις πᾶσιν.

11. In Scholiis Pindaricis Timaei saepe fragmenta praestantibus quibusdam narrationum minutiis agnoscere.

Iam igitur pro demonstrato et certo haberi licebit, omnia quae de Hieronis rebus ex Timaei Historiis adferuntur, ex eius operis libro XI petita esse. In scholiis ad Pindarum plurima traduntur, quibus quamvis nomen Timaei adscriptum non sit, tamen is color narrationis est et tam grata aureolarum minutiarum copia, ut ex illo primario fonte ea hausta esse, veri simillimum sit. Talia sunt, quae de Anaxilae Locros Epizephyrios opprimendi conatu narratur. Hiero Locrorum miseritus Chromium, sororis suae maritum, cum hoc mandato ad Anaxilam misit, ut Locros quam primum missos faceret; nec ausus est Anaxilas hoc imperium detrectare, Schol. Pind. Pyth. II, 34, p. 316: Ἀναξίλα . . . Λοκροῖς πολεμοῦντος Ἱέρων πέμψας Χρόμιον τὸν κηδεστὴν διηπειλήσεν αὐτῷ, εἰ μὴ καταλύσαιτο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, αὐτὸν πρὸς τὸ Ῥήγιον στρατεύειν· οὐπὲρ δὲ πρὸς τὴν ἀπειλὴν ἐνδόντος ἐν εἰρήνῃ διήγον οἱ Λοκροί. conf. Sch. Pind. Pyth. I, 98, p. 305. Diodorus XI, 48 de morte quidem Anaxilae, quae anno post, a. 476, evenit, tradidit, sed generosum illud Hieronis factum silentio transmisit. In eis quoque, quae de pugna apud Cumam in Pindari scholiis referuntur, exquisitae cuiusdam et reconditae doctrinae vestigia sunt, quae Timaei in his rebus diligentissimi scribendi genus sapiunt. E Diodoro XI, 51, qui verba eius legat, minime collegerit, proelio illi Cumaeo Hieronem interfuisse atque non navibus

tantum et mari, sed in terra quoque Graecorum et Etruscorum exercitus conflixisse. Scholiasta vero Pind. Pyth. I, 96, p. 305, Hieronem lectica vectum pugnae ei parti, quae in littore gesta esset, adfuisse significat: ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν Φιλοκλήτου τρόπον ὁ Ἱέρων μετερχόμενος ἐστρατεύθη καὶ τὴν μάχην ἐνίκησε. φορεῖται δὲ φερόμενος ὁ Ἱέρων διὰ τὴν λιθοῦριαν κατηγωνίζετο τοὺς ἐναντίους. conf. Leutschium in Philologo XIV p. 51 not. 27. Hiero enim in classe Cumaeis auxilio mittenda non se continuit, sed longius progressus post illam victoriam in Prochyta insulam militarem coloniam custodiae causa misit, quamquam terrae motibus et aliis miraculis deterriti coloni brevi tempore post domum redierunt. Haec quoque dubium non est quin Strabo V, p. 248 e Timaeo referat: ἔχει γὰρ τοιαύτας ἀποφορὰς ἢ νῆσος, ὑφ' ὧν καὶ οἱ πεμφθέντες παρὰ Ἱέρωνος τοῦ τυράννου τῶν Συρακοσίων ἐξέλιπον τὸ κατασκευασθὲν ὑφ' αὐτῶν τείχος καὶ τὴν νῆσον.

12. Recte censuisse Timaeum: ad Hieronis ingenium pernoscendum plurimum interesse nosse eam rationem, quae illi cum rebus divinis intercesserit.

Atque Timaeus de rebus quoque privatis Hieronis accuratius exposuerat, id potissimum spectans, ut posteritati liberi et incorrupti iudicii de moribus Hieronis copiam faceret. Talia compluria utilissimo nunc nobis studio Didymus in commentarios Pindaricos, — Ἐξήγησιν Πινδαρικὴν vocat Lactantius, Institution. div. I, 22 med., — receperat. Velut narrationem de tribus, quas Hiero deinceps inierat matrimoniis; Schol. Pind. Pyth. I, 112, p. 306: Δεινομένης δὲ υἱὸς Ἱέρωνος ἐκ τῆς Νικοκλέους τοῦ Συρακουσίου θυγατρὸς κατὰ Φιλίστου καὶ Τιμαίου· ἐκ γὰρ τῆς Ἀναξιλάου θυγατρὸς καὶ τῆς Θήρωνος ἀνεψιάς οὐκ ἐπαυδοποίησεν ὁ Ἱέρων προγῆμας ταύτην. Sed unum erat, unde plurimum ad Hieronis ingenium et arcanos etiam animi impulsus aestimandos profici posse, rectissimo iudicio Timaeus confidebat. Est haec mirifica illa et peculiaris plane ratio, quae cum rerum divinarum cura Hieroni intercedebat, quem iam supra ostendimus e iure quodam in domo sua hereditario Cereris sanctissimo sacerdotio per vitae tempus instructum fuisse. Huic igitur rei illustrandae et rimandae, uti par fuit, exquisitam Timaeus operam navavit, eiusque diligentiae fructum hodieque capere licet. Extat Timaei testimonium apud Scholiastam Pind. Ol. VI, 158, p. 153: "σκάπτω" . . . εἰπεῖν . . . διὰ τὸν Ἱέρωνα, ἐπεὶ ἄνωθεν ἐκ προγόνων ἱεροφάντης ταῖν θεοῖν ἀποδέδεικται. τὰ προκείμενά φησιν ὁ [Δίδυμος] καὶ παρατίθεται τὰ Φιλίστου καὶ τὰ Τιμαίου.

13. Ad sacra in Hieronis familia domestica recte cognoscenda optimum instrumentum fuisse ista scrutari, quae ipsius eius familiae olim ore et fama tradita fuerint.  
Ita fecisse Timaeum.

Sed non acquievit in hac re Timaeus, ut Hieronem Chthoniarum numinum Hierophantam fuisse doceret, sed illud quoque, qualia illa sacra fuissent et unde in eorum possessionem Hieronis familia venisset, diligentius perquirere non omisit, aliquanto certe,

quam Herodotus, in hoc negotio veri inveniendi studiosior. Nam cum Herodotus dicat VII, 153: τοῦτο οὐκ ἔχω εἶπαι, Timaeus illud saltem officii sui duxit, ut quae in Hieronis olim familia de eorum sacrorum originibus tradita fuissent, exploraret et propagaret. Ea enim, quae in Schollis Pindari de hac re traduntur, sane hunc colorem habent, ut ex domestica Dinomenidarum de originibus suis memoria desumpta videantur. Atque haec quanti facienda essent, Didymus recte agnoverat. Fama igitur in ipsa Hieronis domo propagata illa sacra Chthoniarum dearum haud diversa ab illis esse testabatur, quae in Triopio promunturio prope Cnidum colerentur. Refert Timaeus Schol. Pind. Pyth. II, 27, p. 314: [Ἱέρων] τῶν θεῶν ἱεροφάντης ἀπεδέδεικτο· Δεινομένους γὰρ υἱεῖς εἰσιν οἱ περὶ τὸν Ἱέρωνα τοῦ τὰ ἱερὰ ἐκ Τριόπου τῆς Καρίας εἰς Σικελίαν κομίσαντος.

Hoc testimonio id unum certe lucrati sumus, ut via nobis indicata sit, qua ad accuratiorem Hieronis sacrorum gentilicium notitiam pervenire possimus. Triopiorum sacrorum antiquitates excutiendae sunt. Haec via longinqua sane est et multis ambagibus torta, sed gratissimum hunc exitum pollicetur, fore, ut postremo clare intellegamus, quam Cereris religionum formam Gelo et Hiero cum sedem in urbe Syracusarum ponerent, Syracusas attulerint, et quemadmodum nova haec religio cum vetustiore Syracusana coa-luerit. Atque haec sane duorum Cereris colendae generum conglutinatio admirabilem quandam, uti postea videbimus, et cognitu dignissimam speciem procreavit.

14. Quomodo evenerit, ut florentissimis rebus Graeciae Chthoniarum dearum ad Triopium sacra oblivione et silentio paene sepulta iacuerint.

Iam in Triopiorum sacrorum historia enarranda hoc unum inprimis mirum accidit, quod tempore rerum Graeciae florentium et litterarum ad cacumen suum evectarum de Chthoniarum dearum ad Triopium sacris per universum illum auctorum clarissimorum chorum altum propemodum silentium est. Primum Herodotus loco maxime conspicuo I, 144 unius Apollinis ibi ludos et cultum nosse videtur. In Apollinis honorem dies festos, quibus de tripodibus praemio propositis ab athletis certatum sit, actos esse: ἐν γὰρ τῷ ἀγῶνι τοῦ Τριόπου Ἀπόλλωνος ἐτίθεισαν τὸ πάλαι τρίποδας χαλκέους τοῖς νικῶσι, καὶ τούτους χρῆν τοὺς λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀνατιθέναί τῳ θεῷ. Apollinis vero cultum a Doriensibus potissimum colonis, qui in has regiones e Peloponneso migrarunt, allatum esse, manifestum est; Cnidii enim sese Lacedaemoniorum (Herod. I, 174), Coi insulae, Nisyrae, Calyndae incolae Epidauriorum, Halicarnassenses Troezeniorum sese propaginem ferebant; Herod. VII, 99: τὸ ἔθνος ἀποφαίνω πᾶν ἐὼν Δωρικόν, Ἀλικαρνησέας μὲν Τροιζηνίους, τοὺς δὲ ἄλλους Ἐπίδauρίους. Apollinis igitur Dorici cultum vetustiorum in ea regione religionum splendori obfuisse et sua illas luce ad ignobilitatem detrusisse, mirum non est.

Dionysius quoque Halicarnassensis nulla praeterquam Apollinis sacra ad Triopium memorat, IV, 25 extr.: ἱερὸν κατεσκεύασαν ... Δωριεῖς ... ἐπὶ Τριοπίῳ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος.

ἐνθα συνιόντες γυναιξίν ὁμοῦ καὶ τέκνοις κατὰ τοὺς ἀποδειχθέντας χρόνους συνέθουν τε καὶ συνεπανηγύριζον καὶ ἀγῶνας ἐπετέλουν ἵππικοὺς καὶ γυμνικοὺς καὶ τῶν περὶ μουσικὴν ἀκουσμάτων καὶ τοὺς θεοὺς ἀναθήμασι κοινοῖς ἐδωροῦντο. Pars rursus auctorum praeter Apollinem Neptunum quoque in numero numinum Triopiorum ponit una cum Nymphis; Schol. Theocr. XVII, 68: ἄγεται δὲ κοινῇ ὑπὸ τῶν Δωριέων ἀγῶν ἐν Τριόπῃ Νύμφαις Ἀπόλλωνι Ποσειδῶνι et paullo ante: Φιλαδέλφου ἐσπουδακότος περὶ . . . τὸν ἀγῶνα τὸν ἀγόμενον Ποσειδῶνι καὶ Νύμφαις; conf. O. Mueller, Proll. p. 163 et Dor. I<sup>2</sup>, 404.

15. De pulcherrimo Augusti Couat invento, quo Callimachi Cereris hymnum in sollemnia ad Triopium re vera celebrata compositum esse ostendit.

Quamquam igitur si haec testimonia spectes, tanta Cereris ad Triopium sacrorum oblivio homines cepisse videtur, ut in Lethen paene eorum memoria mersa sit, tamen ex vergentis iam ad occasum Graeciae antiquitatis aetate tam luculenta harum religionum documenta in promptu sunt, ut quin illae vixerint, floruerint, denique Doriensibus ipsis acceptissimae et cultissimae fuerint, dubitari neutiquam possit. Ac praestantissimum huius rei monumentum viro antiquitatum sacrarum apud veteres peritissimo et in toto hoc genere principi debetur, Callimacho, in pulcherrimo carmine: Cereris Hymno, de cuius in certam quandam temporum occasionem compositi consilio optime, magna hercle elegantia et probabilitate, disputavit Augustus Couat: Remarques sur la date et la composition des hymnes de Callimaque; Paris, 1879, p. 34. Ptolemaeus igitur Philadelphus bellum, cuius in monumentis litterarum memoria paene tota interiit, sed satis, ut videtur atrox et aleae plenum, gessit cum Syriae rege Antiocho θεῶ, de cuius cognominis origine Appianus dixit Syriaca 65. Hoc „alterum“ quod vocatur bellum Syriacum annorum prope modum decem fuit, 258—248 a. Chr. n. conf. Droysen, Epigonen I<sup>2</sup>, 347. Armorum fortuna Aegyptiis maxime favit; Ptolemaeus rex Antiocho provincias pulcherrimas et fructuosissimas ademit in Asia minore. Earum terrarum nomina triumphanti voce Theocritus in carmine XVII, quod medio fere eius belli tempore compositum videtur (conf. Droysen l. s. p. 318), in Encomio in Ptolemaeum, enumerat v. 86: καὶ μὴν Φοινίκας ἀποτέμνεται Ἀραβίας τε || καὶ Συρίας Λιβύας τε κελαινῶν τ' Αἰθιοπῶν. || Παμφυλίοισι τε πᾶσι καὶ αἰχμηταῖς Κιλικέσσι || σημαίνει, Λυκίοις τε φιλοπτολέμοισι τε Καρσί, || καὶ νάσοις Κυκλάδεσσι. Luculento igitur Theocriti testimonio constat, Cariam quoque felicissimo illo fortunis Aegyptiorum bello in dicionem Ptolemaei venisse. Neque in pacis deinde conditionibus Caria ab Ptolemaeo restituta est, cum Ciliciam et Ioniam dimitteret; id enim certo constat ex Monumento Adulitano, in quo omnium earum terrarum enumeratio proponitur, quas filius Philadelphi, Euergetes, a patre fato functo hereditarias acceperit; Corp. Inscr. Gr. III, no. 5127, p. 511, lin. 6: παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τὴν βασιλείαν Αἰγύπτου καὶ Λιβύης καὶ Συρίας καὶ Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Λυκίας καὶ Καρίας; conf. Droysen, Epig. I<sup>2</sup>, 348.

16. Philadelphum ut animos Dorum ad Triopium sibi conciliaret eorum sacra exornanda curasse. Hymnum anno 247 a. Chr. n. compositum videri.

His rebus consideratis admodum probabile est, Callimachi in Cererem hymnum mandatu Ptolemaei regis compositum esse ad sollemnitatem quandam, quae in honorem Cereris ad Triopium celebrata illis temporibus sit, exornandam. Nam, id quod rectissime Couat perspexit, Dorica hymni dialectus indicio est, Doriensibus carmen destinatum fuisse. Deinde Triopii et Cnidi mentio bis fit in carmine maxime honorifica, v. 24 et 30. Philadelphus vero magnopere in ea re sibi placuisse videtur, ut illius tractus hominibus, qui nuper ad regnum suum accessissent, eorum sacris colendis et exornandis gratum et dilectum se redderet. Apud Theocritum nymphea Coi insulae puero Philadelpho hunc in modum praecipit, Theocr. XVII, 68: ἐν δὲ μιᾷ τιμῇ Τρίοπρον κατθεῖο κολώναν, || [ἴσον Δωριέεσσιν νέμων τέρας ἔγγυς ἐοῦσιν.] || ἴσον καὶ Ῥήναιαν ἄναξ ἐφίλησεν Ἀπόλλων. Ubi haec adnotat scholiasta: ὡς τοῦ Φιλαδέλφου ἐσπουδακός περὶ τὴν ἐν τῷ Τρίοπρῳ τῶν Δωριέων σύνοδον καὶ τὴν αὐτόθι δρωμένην πανήγυριν. conf. Couat I, s. p. 38. Annus denique, quo hoc carmen in Cererem Callimachus composuerit, satis accurate definiri potest. Philadelphus haud ita multum post pacem cum Antiocho θεῷ compositam mortuus est. In Canone Regum Philadelpho anni XXXVIII tribuuntur. Annus vero, qui Philadelphi postremus est, in aera Nabonassaris, quae initium capit a primo mensis Thoth die anni 747 a. Chr., numerum habet 501. Iam cum primus ille mensis Thoth anni 747 dies respondeat aerae Iulianae diei XXVI m. Februarii (conf. Ideler, Chronologie I, 98), sequitur, ut annus Aegyptius 501 ex Iulianae aerae die XXV m. Octobris anni 247 a. Chr. initium ceperit. Philadelpho annus 501 integer et plenus tribuitur, licet intra eius spatium mortuus sit. Itaque partem saltem eius superstes fuit. Vitam igitur produxit aliquanto post Octobrem anni 247; conf. Droysen, Epigonen I<sup>2</sup>, 379. Iam cum verisimillimum sit, pacem, qua bellum Syriacum finitum est, anno 248 compositam esse, conf. Droysen ib. p. 347: efficitur, ut Callimachi hymnus aut in eundem, aut in sequentem annum referendus sit; conf. Couat p. 41. Hymnus igitur in Cererem Callimacheus luculento documento est, sacra Chthoniarum dearum ad Triopium minime intermortua fuisse, sed ab eius regionis hominibus religiose culta floruisse.

17. Sacra Chthoniarum dearum ad Triopium altero etiam p. Chr. saeculo florentissima fama fuisse, ostendit *Triopium* ab Herode Attico ad tertium lapidem viae Appiae in Regillae honorem constitutum.

Praeter hoc Callimachi carmen aliud traditum est monumentum, cognitu dignissimum, quod ad historiam sacrorum Triopiorum illustrandam egregio usui est, ab illo superiore aetate sane longe remotum. Herodes Atticus anno 161 p. Chr. casu funesto afflictus uxorem summe dilectam, Anniam Regillam, acerba morte amisit. Auxit eius

luctum crimen foedissimum a Regillae fratre Bradua Herodi obiectum: Herodis mandatu unum e dilectis illi libertis, Alcimedontem, ob levem et nihili culpam Regillam verberibus castigasse atque, cum gravida esset, ictu infelici uterum eius ita percussisse, ut brevi post exanimaretur; Philostratus, *Vitae Sophist.* II, 8 (vol. II, p. 63 ed. Kayser, Lips. 1871): φόνου δίκη ὡδε ευντεθείσα· κύειν μὲν αὐτῷ τὴν γυναῖκα Ῥήγιλλαν ὀρθοὸν που μῆνα, τὸν δὲ Ἡρώδην οὐχ ὑπὲρ μεγάλων Ἀλκιμέδοντι ἀπελευθέρῳ προστάξει τυπῆσαι αὐτὴν, πληγείσαν δὲ ἐς τὴν γαστέρα τὴν γυναῖκα ἀποθανεῖν ἐν ὡμῷ τῷ τόκῳ. Ἐπὶ τούτοις ὡς ἀληθέσι γράφεται αὐτὸν φόνου Βραδούας ὁ τῆς Ῥηγίλλης ἀδελφός. Herodes in iudicium capitis apud senatum vocatus crimen atrocissimum ab homine levi sine ullis argumentis prolatum facile diluit et pro absoluto dimissus est. Deinde, quantopere et quam vere uxorem sibi ereptam dilexisset, ingenti luctus apparatu ostendit, qua in re modum fere ita egressus est, ut iterum paene in suspicionem ficti tantummodo maeroris incideret; Philostr. l. s.: διβάλλετο μὲν γὰρ καὶ ταῦτα ὡς πλάσμα, ἀλλ' ὅμως τάληθές ἴσχυεν. Inter monumenta, quibus ingenti sumptu extruendis coniugis memoriam prosecutus est, praeter nobilissimum seu odeum (Paus. VII, 20, 6), seu theatrum (Philostr. l. s.) maxime eminet *Triopium*, quod prope Romam ad tertium viae Appiae miliarium uxoris dis Manibus Herodes dedicavit. Is fundus in universum Cereri et Proserpinae sacer constitutus est, quod in ipso ingressu duabus columnis cum hac inscriptione indicabatur, Corp. Inscr. Gr. I, no. 26, p. 44, b: καὶ οἱ κίονες Δῆμητρος καὶ Κόρης ἀνάθημα καὶ χθονίων θεῶν. καὶ οὐδενὶ θεμιτὸν μετακινήσαι ἐκ τοῦ Τριοπίου, ὃ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ τρίτου ἐν τῇ ὁδῷ τῇ Ἀππίᾳ ἐν τῷ Ἡρώδου ἀγρῷ. οὐ γὰρ λῶιον τῷ κινήσαντι. μάρτυς δαίμων ἐνοδία.

18. Triopium Regillae quas iuris sacri leges habuerit. Faustina Maior Regillae apud inferos fautrix.

Duo praeterea tabulae marmoris Pentelici ibidem inventae sunt cum duobus carminibus elegantibus et satis amplis, quorum auctor Marcellum se vocat, quem Marcellum Sideten nonnulli eruditi (cf. Franz, Corp. Inscr. Gr. III, p. 925, a, extr.) esse suspicati sunt, non adstipulante Bernhardy in Hist. litt. Gr. II, 2<sup>3</sup> (1872), 749. In eis carminibus copiosius illius dedicationis universa ratio ab Herode exponitur. Praestantissima monumenta publicata et illustrata sunt a Franzio, Corp. Inscr. Gr. III, no. 6280 sq., p. 919. Fundus haud dubie satis opipare omni supellectili instructus fuit, qui δῆμος vocetur, tab. A, v. 4: τειμήσατε χώρον, || δῆμον Δηώσιο φιλόξεινον Τριοπῶ. Praeter Cererem et Proserpinam Minerva et Diana ut numina tutelaria ad haec loca colenda invocantur tab. A, 1—6; ab eis petit Herodes, ut ne dedignentur „Triopia“ numina vocari A, v. 6: τόφρα κε καὶ Τριοπείαι ἐν ἀθανάτοις ἀλέγησθον. Deinde quos in eo fano Regilla ipsa honores habitura sit, exponitur; nam Regillae olim ei agri proprii fuerant, tab. B, 49: ἵνα οἱ πάρος εὐρέες ἀγροί, || καὶ χορὸς ἡμερίδων καὶ ἐλαιήεντες ἀρουραὶ. Locus igitur e iure sacro Heroum est Regillae, ad quod stata sacra fieri oportet, neque deerat simulacrum heroinae; tab. B, 1: δεῦρ' ἴτε,

Θυβριάδες, νηὸν ποτὶ τόνδε, γυναῖκες, || 'Ρηγίλλης ἔδος ἀμφὶ θυοσκόα ἱρὰ φέρουσαι; et paullo post de statua v. 5: θεαὶ δὲ μιν Οὐρανιῶναι || τίουσιν Δῆώ τε νήη (i. e. Faustina maior, quae obiit anno 141 p. Chr.) Δῆώ τε παλαιή, || τῇσι περ ἱερὸν εἶδος ἐϋζώνοιο γυναῖκος || ἄγκειται. Perpulchra deinde sunt, quae de Regillae post mortem vita et statu immortalī in carmine dicuntur. Pia umbra in campos Elysios, sub mite Saturni regnum, transvecta est, v. 8: αὐτὴ δὲ μεθ' ἡρώνησι νένασται || ἐν μακάρων νήσοισιν, ἵνα Κρόνος ἐμβασιλεύει. Atque ibi iam commoratur et gubernat Caesaris diva mater Faustina, quae ubi Regillam choro ceterarum semidearum modeste sese admiscentem conspexerit, placide et benigne eam acceptura est; v. 55: οὐδὲ μιν ἡρώνησι παλαιῇσιν μεδέουσα || Καίσαρος ἰφθίμοιο παρόψεται θυμνία μήτηρ || ἐς χορὸν ἐρχομένην προτερῶν ἡμιθεῶν, || ἢ λάχεν Ἥλυσίῃσι χοροστασίῃσιν ἀνάσσειν. ||

19. Nomen *Triopii* rem duplicem significare: et Cereris sacrarium et eximium, si quis id fanum violarit, supplicium. Quid sit Τριόπειος Ἐρινύς.

Iam quaeri oportet, qua caussa commotus et quid spectans illud fanum "Triopium" Herodes vocaverit. Ac potissima haud dubie ratio ea fuit, quod numina Triopia, Cererem et Proserpiam, ut tutelaria in haec loca invitarat, quodque in earum nunc custodiam Regillam traditam esse, significare voluit. Altera vero nominis Triopii caussa ea, opinor, fuit, quod Triopae supplicio, quale in fabulis narrabatur, a fano illo et sacris sedibus violandis maleficos deterritum iri confidebat. Nam fuit fabularum forma quaedam, in qua atrox illud Cereris sacrarii violati crimen, quod plerumque cum Erysichthonis, Triopae filii, memoria coniunctum traditur, ad ipsum Triopam transferebatur; velut apud Hyginum, Astronom. II, 14, p. 50 ed. Bunte (Lips. 1875): *Nonnulli etiam Triopan Thessalorum regem dixerunt esse; qui cum suum domicilium tegere conaretur, Cereris ab antiquis collatum diruit templum, pro quo facto a Cerere fame obiecta nunquam postea frugibus ullis saturari potuisse existimatur.* Diodorus V, 61: Τριόπαν . . . τὸ τέμενος τῆς Δημήτρος ἐκκόψαντα τῇ ὕλῃ καταχρήσασθαι πρὸς βασιλείων κατασκευήν. In Herodis igitur inscriptionibus proposito Triopae supplicio malefici admonentur: *caveant ultionem "Triopeam"*; tab. A, 36: οὐδὲ γὰρ ἰφθίμον Τριόπειν μένος Αἰολίδαο || ὤναθ', ὅτε νηὸν Δημήτερος ἐξαλάπαξεν. || τῷ ἦτοι ποινήν καὶ ἐπυνυμίην ἀλέασθαι || χώρου, μὴ τοι ἔπηται ἐπὶ Τριόπειος Ἐρινύς. Itaque ex hoc quoque praestantissimo coniugis coniugem pie lugentis monumento sacra illa Chthoniarum ad Triopium dearum viva et alta voce ad nos loquuntur et sinistrum illud Herodoti aliorumque aureae aetatis scriptorum silentium casui potius, quam consilio tribui oportere arguunt.

20. De duplici Triopae natura, qua et Cereris sacrorum spoliator et cultor dicitur.

Item de fabularum Triopae familia Thessalica.

Iam vero firmata sacrorum illorum memoria eorumque historia per saeculorum decursum adumbrata, nunc paullo iam tutius ad eorum vim omnino et naturam defini-

dam accedere licebit. Atqui confitendum est, statim in limine difficillimam nos quaestionem expectare, quam, antequam ad penetralia progrediamur, aliqua ratione solvere nos oportet. Caput huius difficultatis haud dubie est *Triopae* herois anceps et quasi vorsipellis natura, qua ille modo est Cereris acerrimus adversarius et fani eius spoliator; modo deae quasi propugnator et studiosissimus cultor, qui sacerdotis munere fungens sacra ei et cultum instituat. Haec tam mirifica repugnantia ex Herodis iam illis carminibus clare elucet, in quibus modo sensu bono et fausto "Δηῶς" vocetur, tab. A, 5: δῆμον Δηῶσιο φιλόξεινον Τριόπαο, modo ib. v. 37 sacrilegus atroci poena coercitus. Hoc paradoxon ut iusta ratione solvamus, primum fabularum nunc de Triopa omnis silva paullo accuratius examinanda erit. Ac vetustissima quidem mythorum Triopae patria *Dotius* haud dubie *campus* in Thessalia fuit ad Boebeïdem lacum et Ossae montis radices porrectus, Strab. IX, p. 442: ἐν τῷ Δωτίῳ πεδίῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ τῆς Ὀσσης καὶ ἐν τῇ Βοιβηίδος λίμνῃ. Ibi Triopam habitasse consentiunt Callimachus, hymn. Cer. 24, Ovidius Met. VIII, 742, Hygin. Astr. II, 14. Ac fabularum de Triopa familiae, ut ita dicam, Thessalicae hoc proprium est, ut in eis aut ipse Triopas, aut filius eius Erysichthon atroci piaculo Cereris lucum violet, venerandae vetustatis arbore, quae vel ad regiam, vel ad coenaculum etiam extruendum idonea homini visa esset, securi percussa. Exclamat Erysichthon, in sacrilegium illud vesanum in modum intentus, apud Callimachum hymn. Cer. 54: ταῦτα δ' ἐμὸν θησεῖ στεφανὸν δόμον, ὅς ἐνι δαίτας || αἰὲν ἐμοῖς ἐτάροισιν ἄδην θυμαράς ἀξῶ. Addendum est, in Thessalicis fabulis Triopam plerumque Neptuni et Canacae, Aeoli filiae, filium perhiberi; conf. Callim. l. s. v. 99 et Apollod. Bibl. 1, 7, 4, 2. Aliae rursus eiusdem regionis fabulae mortalem ei patrem tribuunt; Diod. V, 61: οἱ δὲ (υἱὸν ἀναγράφουσι) Λαπίθου τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Στὶλβης τῆς Πηνειοῦ.

21. In fabulis Argivis Triopas non hostili erga Cererem animo est, sed Pelasgi et Messenae, religionum Cereris propagatorum, parens.

Praeter Dotium campum ut vetustissima quaedam mythorum Triopae patria Argolis nominanda est. Atque Argis quidem Triopas haudquaquam hostili erga Cererem animo perhibetur, immo cum piis studiosisque eius cultoribus arcte coniunctus reperitur. Triopas Argis inter priscos reges comparet eius aetatis, qua Pelasgi terram incoluisse tradebantur. Luculentum extat veteris anagraphae fragmentum apud Pausaniam, in quo Triopas Phorbantis filius, Iasi et Agenoris pater audit. Paus. II, 16, 1: Ἀργὸς δὲ Φορωνέως θυγατρίδους, βασιλεύσας μετὰ Φορωνέα, ὠνόμασεν ἀφ' αὐτοῦ τὴν χώραν. Ἀργίου δὲ Πείρασος γίνεται καὶ Φόρβας, Φόρβαντος δὲ Τριόπας, Τριόπα δὲ Ἰάσος καὶ Ἀγῆνωρ. Eundem ordinem habes apud Eusebium vol. II, p. 23 et 25 ed. Schoene et apud Syncellum II, p. 289 ed. Dind. Argis vero inter heroes Cereri plane deditos et ipsi deae gratos Triopam fuisse omnia docent. Velut Triopae filius Pelasgus Cereris Pelasgidis cognominatae aedem et sacra instituisse ferebatur; Paus. II, 22, 1: Δήμητρος ἐστὶ ἱερὸν ἐπὶ κλήσιν Πελασγίδος ἀπὸ

τοῦ ἰδρυσαμένου Πελασγοῦ τοῦ Τριόπα, καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἱεροῦ τάφος Πελασγοῦ. Eodem pertinet quod Triopae filia Messene Polycæoni, Lelegis regis filio, nupsisse dicitur, qui eis nuptiis adiutus et fetus illius terrae regnum adeptus est, quam postea ab uxore Messeniam appellavit, cum urbe regum sede Andania; Paus. IV, 1, 1: Πολυκάων . . . Μεσσήνην τὴν Τριόπα τοῦ Φόρβαντος ἔλαβε γυναῖκα ἐξ Ἀργους. φρονούσα δὲ ἡ Μεσσήνη διὰ τὸν πατέρα ἀξιώματι καὶ δυνάμει τῶν τότε προέχοντα Ἑλλήνων οὐκ ἤξιον τὸν ἄνδρα ἰδιωτεύειν. Assumptis igitur Argivorum auxiliis ditissima Peloponnesi parte potitus est; Paus. l. s.: ἀθροίσαντες δὲ ἐκ τῶν Ἀργους δυνάμιν καὶ ἐκ Λακεδαιμόνος ἀφίκοντο ἐς ταύτην τὴν χώραν, καὶ συμπάσῃ μὲν ἐτέθῃ τῇ γῇ Μεσσήνῃ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῆς Πολυκάωνος γυναίκος . . . ἐνθα τὰ βασιλεία κατεσκεύασθη σφίσιν, Ἀνδανία. Antiquissima igitur de Cereris sacrorum apud Andanienses originibus narratio sine dubio ea fuit, qua ex Argolide atque ex Triopae potissimum domo sanctissimum illud mysteriorum donum repetebatur. Nam quod Cauco Messenam, Triopae filiam, illis sacris initiasse dicitur, id posterius demum excogitatum est; Paus. IV, 2, 6: ἐς τὴν Ἀνδανίαν, ὅτι καὶ τὴν Μεσσήνην ὁ Καύκων ἐμύσησεν ἐνταῦθα. Eadem ratione Asinaei in Messenia (Curt. Peloponnes II, 167) religiosissime illam memoriam coluerunt: sua Chthoniorum numinum sacra se Hermionensibus in Argolide accepta referre. Huius sacrorum communionis pulcherrimum documentum praebet inscriptio plebiscitum Hermionensium continens, quo populus Hermionensium gratissimam sibi antiqui illius sacrorum vinculi et foederis cum Asinaeis instaurationem evenire profitetur; Corp. Inscr. Gr. I, no 1193, p. 593: ἡ πόλις τῶν Ἑρμιονίων ἀνανεοῦται τε τὰν συγγένειαν καὶ φιλίαν τὰν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει πότταν πόλιν τῶν Ἀσιναιῶν . . . καὶ . . . ἀποδέχεται ἡ πόλις φιλοφρόνως τὰν τε θυσίαν, ἂν μέλλει ἄγειν ἡ πόλις τῶν Ἀσιναιῶν τῇ Δάματρι τῇ Χθονίᾳ. conf. Preller, Demeter und Pers. p. 181 not. 34.

22. Apud Rhodienses quid de septem fratrum Heliadarum, quorum unus fuit Triopas, fati traditum fuerit.

Sed iam transeundum est ad eas de Triopa fabulas, quae in Chersoneso Cnidia ad promunturium Triopium et in vicinis insulis propagabantur, ubi Triopas Cereris sacra primus instituisse et homines docuisse perhibebatur. In his igitur regionibus Triopas unus est e fratribus septem Heliadis Rhodiensibus. Narrabant enim fabulae Rhodiae, Solem deum cum Rhodo nymphea septem filios, Heliadas, qui vocantur, genuisse; Diod. V, 56 εἶναι δὲ τοὺς ἐπὶ τὰ υἱοὺς Ὀχίμον, Κέρκαφον, Μάκαρα, Ἀκτίνα, Τενάγην, Τριόπαν, Κάνδαλον; conf. Schol. Pind. Ol. VII, 131, p. 177 et v. 132 et 135, p. 178. Eorum fratrum unum, Tenagam, propter eximiam pulchritudinem reliquorum fere omnium invidiam excitasse eum in modum, ut coniuratione facta, praeter Ochimum et Cercaphum, quorum a tali facinore animus abhorruerit, fratrem interimere ausi sint; Diodor. V, 57: εὐφυνέστατος γενόμενος Τενάγης ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν διὰ φθόνον ἀνῆρέθη. Iam igitur tanto scelere admissio magna in insula Rhodo rerum conversio secuta est. Ochimus quidem et Cercaphus, illa

culpa expertes, Rhodi remanserunt, miti sceptro insulae imperantes. Extat venusta historiola, qua quo artificio Cercaphus Cydippa, Ochimi fratris filia, quam pater alii cuidam e Rhodiensium nobilitate iam despondisset, tamen potitus sit, narratur. Tradit rem Plutarchus, Quaest. Gr. 27; videtur autem narratio, qua αἴτιον quoddam Rhodium explicatur, Callimachum sapere. Cum apud Rhodienses mos esset, ut sponsae in domum futuri coniugis a praecone publico deducerentur, Cercaphus magnis donis praeconi persuasit, ut, nescio patre, Cydippam non ad Ocridionem, id enim nomen sponso erat, sed ad se deduceret. Plut. l. s. Κέρκαφος δὲ ἀδελφὸς ὦν Ὀχίμου τῆς δὲ παιδὸς ἐρώων ἐπεισε τὸν κήρυκα (διὰ κηρύκων γὰρ ἔθος ἦν τὸ μετέρχεσθαι τὰς νύμφας), ὅταν παραλάβῃ τὴν Κυδίππην, πρὸς ἑαυτὸν ἀγαγεῖν. Id cum ex opinione factum esset, Cercaphus cum Cydippa effugit et longe demum post, Ochimi senis ira placata, domum rediit fratrique suo eidemque socero in regno successit. Mansit inde apud Rhodienses hic mos: ne in Ocridionis heroum unquam praecon intraret; Plutarch l. s.: ἔθος κατέστη κήρυκα μὴ προσιέναι τῷ τοῦ Ὀκρίδιωνος ἡρώϊ, διὰ τὴν γενομένην ἀδικίαν. Cercaphi vero tam acceptum Rhodiis et gratum imperium fuit, ut ab eo "Cercaphidas" se vocari vellent; velut in Apollonidae epigrammate, Anth. Pal. IX, 287: ὁ πρὶν ἐγὼ Ῥοδίοισιν ἀνέμβατος ἱερὸς ὄρνις, || ὁ πρὶν Κερκαφίδαϊς αἰετὸς ἱστορίῃ, || ὕμνῳ περὶ τότε ταρσὸν ἀνὰ πλατὺν ἡέρ' ἀερεῖς || ἤλυθον, Ἥελίου νῆσον ὅτ' εἶχε Νέρων. Cum igitur Ochimo et Cercapho tam mitia fata obtingerent, reliquis quattuor fratribus scelere contaminatis ex insula fugiendum erat. Ac Triopas quidem primum ad regem Melisseum eximiae pietatis laude florentem se contulit ibique expiatus est; Diod. V, 61 Melisseum in Chersoneso Cnidia regnasse tradit: Τριόπαν . . . φεύγοντα διὰ τὸν Τενάγῳ τοῦ ἀδελφοῦ φόνον εἰς τὴν Χερρόνησον ἀφικέσθαι. ἐνταῦθα δὲ καθαρθέντα τοῦ φόνου ὑπὸ Μελισσέως τοῦ βασιλέως εἰς τὴν Θεσσαλίαν πλεῦσαι. Lactantius, Inst. div. I, 22 med. Melisseum regem Cretensem fuisse e Didymo ad Pindarum in locum, opinor, Pyth. IV, 60, tradit: *Didymus . . . ait, Melissea Cretensium regem primum dis sacrificasse ac ritus novos sacrorumque pompas instituisse.*

23. In Chersoneso Cnidia varias variorum colonorum de Triopa fabulas confluisse.

Sed nunc posteaquam per varias terras Triopaeum fabularum reliquias percensuimus, ad eas regiones nos convertamus, in quibus altissimas memoria et cultus Triopae radices egit, ad Chersonesum Cnidiam et ad promunturium, cuius eponymus Triopas fuit, Triopium. Ibi pro coloniae, quae prima in eas barbarorum regiones a Graecis deducta esset, auctore Triopas colebatur. Atque quantopere ipsius Cnidi quoque urbis cives ut suum auctorem et conditorem (κτιστήν) Triopam venerati sint, ex pulcherrimo donario elucet, quod deo Delphico consecrarunt, quodque complurium statuarum consociatione continebatur; Paus. X, 11, 1: Κνίδιοι ἐκόμισαν ἀγάλματα ἐς Δελφοὺς Τριόπαν οἰκιστὴν τῆς Κνίδου παρεστῶτα Ἰππῶν καὶ Λητῶν καὶ Ἀπόλλωνά τε καὶ Ἄρτεμιν. Ipsa urbs Cnidus Triopion vocabatur; Hesych. s. v. Τριόπιον ἢ Κνίδος, καὶ ἱερὸν ἐνθα ἐορτάζουσιν. Stephan. Byz. s. v. Τριόπιον πόλις Καρίας, ἀπὸ Τριόπου τοῦ πατρὸς Ἐρυσίχθονος. Thucydides

VIII, 35 de Triopio promunturio: ἔστι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδίας προύχουσα, Ἀπόλλωνος ἱερὸν.

Huic igitur fabularum Triopiarum familiae una res maxime propria est: quum in ea regione et diversorum populorum agmina et una cum eis narrationes quoque de Triopa diversae confluiscent, hoc ibi maxime studium excultum videmus, ut artificiosa quadam fingendi ratione, quantum fieri posset, repugnantiae et discrepantiae omnes contegerentur et inter se conciliarentur. Earum vero diversitatum nunc ratio paullulum consideranda est. Antiquissimis temporibus coloni haud dubie e Thessalia profecti in Chersoneso ad Triopium consederant, quorum dux Triopas praedicabatur. Luculentus testis est Dieuchidas apud Athenaeum, ubi de "Araearum" insularum (Ἀραιαὶ νῆσοι) nominis origine exponitur: Athen. VI, 262<sup>e</sup>, cf. *Fragm. Hist. Gr.* ed. Muell. IV, 389: . . . τὰς καλουμένας φησὶν Ἀραιὰς (μεταξὺ δὲ τῆς Κνίδου καὶ τῆς Σύμης εἰσὶ), γενομένης διαφορᾶς τοῖς συνεξορμήσασιν τῷ Τριόπῃ μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον, καὶ τῶν μὲν εἰς τὸ Δῶτιον ἀναχωρησάντων, οἱ μὲν μετὰ Φόρβαντος μέναντες εἰς Ἰηλυσὸν ἦλθον, οἱ δὲ μετὰ Περιέρρου τὴν Καμεϊρίδα κατέσχον. τότε λέγεται καταράσασθαι τὸν Περιέρρου τῷ Φόρβαντι. . . Praeter hanc, quae duce Triopa e Dotio campo ad Triopium adpulerat, coloniam Dorienses quoque eo venerant, eique ex Rhodo potius insula Triopae origines repetebant. Rhodiensium vero Triopas Heliades est, Solis et Rhodi nymphae filius.

Ad hanc igitur originum Triopae diversitatem, quae in Chersoneso Cnidia antiquissimis haud dubie temporibus tradebatur, alia quaedam haud, hercle, minor accedebat. In fabulis Thessalicis Triopas prisca austeritate ferox et insolens est erga deam mitissimam, sacrosancti eius luci arboribus caesis spoliator. Cnidi vero idem Cereri in deliciis est, quippe quae ut sacra sibi condant et sacerdos sibi fiat, concedat et adnuat; conf. de hac in Triopae fabulis repugnantia optime disserentem Boeckhium, *Corp. Inscr. Graec.* I, p. 45<sup>b</sup>.

24. Chersonesi Cnidiae incolas, ut fabularum de Triopa diversitates componerent, vitae cursum Triopae adfinxisse multis casibus turbatum. Qua de re refert Diodorus V, 61.

Ad has igitur diversitates conciliandas Cnidii artificiosiore quadam de fati Triopae narrationem commenti sunt, cuius brevem summam Diodorus nobis servavit. Eius narrationis universum consilium eo spectat, ut quae tam varie de Triopae rebus et ingenio tradita essent, mira fatorum, quae ei in vita accidissent, varietate explicarentur. Tradit igitur Diodorus V, 61 (cf. *ib.* cap. 57 med.), Triopam, Solis et Rhodi nymphae filium, posteaquam a culpa fratris Tenagae caede contracta ab Melisseo, Cnidi rege, purgatus sit, in Thessaliam emigrasse, ut Deucalionis filiis adversus Pelasgos hostiliter ingruentes auxilium ferret. Ibi, cum in parte Dotii campi regnum nactus esset, eum in luco Cereris ad aedes sibi regias extruendas scelere occaecatum arbores religione consecratas cecidisse. *Diod. V, 61: καθαρθέντα τοῦ φόνου εἰς τὴν Θετταλίαν πλεῖσθαι ἐπὶ συμμαχίαν τοῖς Δευκαλίωνος*

παισί... καὶ μερίσασθαι τὸ καλούμενον Δῶτιον πεδίων. ἐνταῦθα δὲ τὸ τέμενος τῆς Δήμητρος ἐκκόψαντα τῇ ὕλῃ καταχρήσασθαι πρὸς βασιλείων κατασκευὴν. Propter hoc scelus eum terrae illius incolis invisum factum esse adeo, ut relictā Thessalia cum suorum agmine novam patriam petere coactus sit. Atque Cnidum, ubi iam superiore tempore se sanatum recordaretur, nunc quoque Triopam elegisse, in qua cum colonis suis sedes poneret et ubi, quod in hoc fabularum nexu gravissimum est, Cereris numen violatum placaret; Diodor. V, 61: δι' ἣν αἰτίαν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων μισθθέντα φυγεῖν ἐκ Θετταλίας καὶ καταπλεῦσαι μετὰ τῶν συμπλευσάντων λαῶν εἰς τὴν Κνιδίαν, ἐν ἣ κτίσαι τὸ καλούμενον ἀπ' αὐτοῦ Τριόπιον. cf. Boeckhium ad Pindari scholia p. 314.

25. Sitne vera eruditorum nonnullorum opinio, promunturium "Τριόπιον" esse: "περίβλεπτον", et Triopam loci heroem eponymum esse.

His igitur fabularum ambagibus antiqui illi Triopae cultores ea, quae in huius herois rebus et ingenio minus concinerent, conciliare et componere ausi sunt. Sed haec, qua veteres homines discrepantias illas solvere studuerunt, ratio nostrae nunc curiositati satisfacere minime potest; immo eo iam deducta est quaestio nostra, ut nullo modo hanc operam declinare possimus, qua, qui sit mythorum de Triopa sensus reconditior, definire periclitemur. Qua in re una huius nodi solvendi ratio statim a limine removenda videtur. Fuerunt iam antiquis temporibus critici nonnulli volgo acutiores, qui rem speciosissime et simplicissime expediri posse hunc in modum arbitrarentur. Promunturium illud Chersonesi Cnidii longo tractu in mare apertum porrectum, ab ipso situ, ut multa ubique promunturia, nomen accepisse. Quoniam igitur et conspicuum undique fuerit, et liberum in omnes partes conspectum admiserit, Τριόπιον ex re vocatum esse, i. e. περίβλεπτον. Ita quidem rem definit grammaticus apud Schol. Theocr. XVII, 68, p. 422, not. 2, ed. Ahrens: τριόπιον λέγει ἡ γοῦν περίβλεπτον. Reliqua inde iam sua sponte se offerunt: "Triopii" illius montis heros eponymus Triops seu Triopas fictus est, quem ut Cnidi et sacrorum Cereris conditorem eius regionis incolae venerati sint.

Haec explicatio, quae primo adpectu admodum facilis et blanda videtur, defensorem hac nostra aetate nacta est virum egregium, cuius in mythologia Graecorum enodanda merito summa auctoritas apud omnes putatur, Henricum Ditericum Mueller: Mythologie der Griech. Stämme, I (Gottingae, 1857) p. 24. Is vir praestantissimus ita sibi persusit: posteaquam ita in Chersoneso Cnidia ortum fuerit Triopae nomen et universa species, fieri non potuisse, quin fabula de Triopa in Thessaliam quoque, unde coloni Chersonesum Cnidiam incolas originem duxerint et quacum mutuo semper commercio coniuncti fuerint, transferretur. Muellero igitur factorum Triopae apud Cnidios narratio luculentum exemplum est eius in fabulis fingendis consuetudinis, qua coloni in peregrinas et longinquas terras e patria egressi, post temporis spatium praeterlapsum, heroes vel heroínas in novis sedibus ortos, patriae priscae per aliquam "prolepsin" attribuerint;

cf. Muellerum l. s. p. 27 init. et p. 34 init. Sed licet haec acute excogitata sint, unum potissimum est, quod quominus H. D. Muellero adstipulemur, vetat. Fabulae de Triopa eiusque cultus nunquam tantam auctoritatem apud diiunctissimarum terrarum populos nancisci potuissent, nisi eius herois imaginem iam ab incunabulis secum ex antiqua patria in novam illi attulissent. Accedit quod in Thessalia potissimum Triopae fabula prisca quadam et horrida austeritate praedita est. Itaque alia iam via circumspicienda erit, qua Triopae vim et naturam explicemus.

26. Triopae naturam vere Cerealem in ipso nomine adparere, quod similiter atque Triptolemus significet heroem, qui tribus arationibus, in antiqua argricultura sollemnibus, praesit.

Ac fundamentum quidem huius quaestionis hoc sine dubio esse oportet: Triopas heros est Cerealis, Cereris alumnus et minister, cui dea ipsa sacra sua instituenda et cum hominibus communicanda committit. Id si recte teneamus, non longe profecto repetenda erit huius herois accuratior explicatio, cuius iam ipsum nomen *Triopae* satis clare eloquatur, quae inter ipsum et Cererem deam ratio intercedat, modo reputemus, quid Τριπτόλεμος, quid apud Pheneatas Arcadiae (Paus. VIII, 15, 4) Τρισάλης sibi velint. Per universam antiquitatem, Graecam et Romanam, notissima et scriptoribus rerum rusticarum celebratissima est *ter repetita aratio*. Νειὸν τρίπολον (Od. ε, 127), in qua Ceres congregitur cum Iasione, Scholiasta interpretatur: τρίτον ἐστραμμένην. Palladius de re rust. X, 1: *Septembri mense ager pinguis et qui diu tenere consuevit humorem, tertia vice arabitur, quamvis humido anno possit et antea tertiari*. De hoc agriculturae antiquae usu egregie exposuit vir de historia et antiquitatibus rerum rusticarum apud Graecos optime meritus Albertus Thae in Leutschii Philologo, vol. 29 (1870), p. 591. Itaque nondum permoveor eorum eruditorum dubitationibus, qui Triptolemi nomen non ab agro ter arando, sed ad similitudinem nominum militare studium spirantium, quae in deliciis Graecis sane fuerunt, Neoptolemus, Amphiptolemus alia, fictum arbitrantur, qua de re exposuit Plew ad Prelleri Mythol. Graec. I<sup>3</sup>, 634, not. 3. Triopas igitur ipse quoque tertiam illam arationem veteribus sollemnem et Cereri dilectam (Od. ε, 127) significat. In antiquissima enim lingua Graeca radicem extitisse *ῥόπ*, quae latino *opus*, *operari* responderet, dudum est cum docuit Georgius Curtius, Studien zur Griech. und Lat. Gramm. I, 1, 261 et Griechische Etymol.<sup>3</sup> p. 259, comparatis eiusdem familiae compluribus vocabulis: Πηνελόπεια, Δρύοψ, Πανοπεύς, Ἐπειός, φύλοψ, ὀπιώ, quibus omnibus *creandi*, *operis faciendi*, *gignendi* significatio inest.

Hoc concesso facile illud quoque intellegi poterit, cur cum Triopa tam coniunctus sit Erysichthon, ut aut Triopas pater Erysichthonis dicatur, aut ipsi etiam Triopae facinus illud luci Cereris violati tribuatur. Erysichthon aratorem significat, qui terram proscindit nondum mitigata et placata Cerere. Fuit tempus, quo prisca Pelasgorum gens non sine sancto quodam horrore terram, mitissimum numen, aratro sulcabat. Hominibus simpli-

cibus nefas videbatur, in almae matris corpus ferrum immittere. Iam ecce apparuit Cereris religio. Ceres ipsa, modo rite preces ei funderentur, placata et benevola arandi hominibus copiam fecit omnemque ab eo negotio culpam removit. In Erysichthone et Triopa duo gradus progredientis ad veram humanitatem generis humani cernuntur. Homo quamdiu nulla religionis notione imbutus terrae corpus vexabat, spoliator, raptor, sacrilegus, denique Erysichthonis similis videbatur. Secuta est pulchrior Triopae aetas. Ex quo enim homo omnes fructus ut deorum immortalium dona pia grataque mente accipere consuevit, aratio quoque non modo non crimen numinis violati, sed sanctum quoddam officium, in deae tutelam commissum, visum est, quod quanto diligentius actum esset, tanto magis Cereri, agros tertiatos amanti, placitum esset.

## ADDENDVM.

Ad p. XIII: *cognitu dignissimam speciem procreavit.*] Cereris religio quam formam in Sicilia Dinomenidis in urbe Syracusarum imperantibus induerit, e longinquo divinare licet ex Diodori loco corruptissime in libris tradito, qui hunc in modum, ni omnia fallunt, restituendus videtur, Diod. XI, 26 extr.: ἐπεβάλετο δὲ (ὁ Γέλων) ὕστερον καὶ κατὰ τὴν Αἴγνῃ κατασκευάζειν νεὼν Δήμητρος [λεγομένης] κοραγούσης. Codd. nullo sensu: Δήμητρος ἐννηῶς δὲ οὐσης. cf. Holm, Gesch. Sicilien's, I p. 418, ad 211. De verbo: κοραγεῖν cf. Hesych. κοραγεῖν τὸ ἀνάγειν τὴν Κόρην. Preller, Dem. und Pers. p. 122. Rectissime Riccardus Foerster, Raub und Rückkehr der Perseph. p. 105. Cererem κοραγούσαν ab Eleusinio cultu abiudicavit. In Siciliae Cereris mythis res non incredibiles, quippe quibus cognatio aliqua sit cum eis Cereris religionibus, quae in Peloponneso viguerunt, velut apud Gytheatas; cf. Arthurum Milchhoefer in Archaeolog. Zeitung, vol. 41 (1884), p. 223 et tab. 13.

## SCHOLAE

### SECUNDVM ORDINES DISCRIPTAE

#### I. ORDINIS THEOLOGORVM EVANGELICORVM.

##### 1. Professores ordinarii

- GVILELMVS LVDOVICVS KRAFFT Dr. *Publice*. Historiam ecclesiae romano-catholicae a concilii tridentini temporibus usque ad concilium vaticanum bis per hebdomadae die Saturni h. IX et X tradet. *Privatim* II. Historiae ecclesiasticae partem alteram usque ad finem saeculi XVI enarrabit quinque p. h. h. X.
- GVILELMVS IVLIUS MANGOLD Dr. *Publice* I. Iesu Christi orationem montanam et orationem eschatologicam (Matth. cc. 24. 25) interpretabitur die Saturni. h. XI et XII. *Privatim* II. Tria priora evangelia ratione synoptica explicabit quinque scholis p. hebdomadae h. XI. III. Novi Testam. theologiam biblicam docebit quaternis p. h. scholis dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XII.
- ADOLFVS HERM. HENR. KAMPHAVSEN Dr. *Publice* I. Seminarii regii exercitationes ad Vet. Testam. spectantes moderabitur. *Privatim* II. Introductionem in Vet. Testam. tradet quinque p. h. h. VIII. III. Psalmos explicabit quater p. h. h. IX.
- THEODORVS CHRISTLIEB Dr. theol. et phil. *Publice* I. In seminario regio exercitationes tam homileticas quam catecheticas moderari perget. *Privatim* II. Artem homileticam ternis scholis tradet dieb. Mart. Iov. Sat. h. IX. III. Theologiam pastorem docebit ter dieb. Lun. Merc. Ven. h. IX.
- GVILELMVS FRIDERICVS BENDER Dr. *Publice* I. Seminarii exercitationes dogmatico-historicas moderabitur. *Privatim* II. Theologiam dogmaticam docebit quater dieb. Iov. Ven. h. IV et V. III. Historiam motuum in ecclesia sec. XVIII enarrabit bis die Mart. h. IV et V.
- LVDOVICVS LEMME Dr. *Publice* I. Historiam theologiae mysticae medii aevi tradet die Merc. h. XII. *Privatim* II. Historiam dogmatum docebit dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. X. III. Vitam Iesu enarrabit dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XI.

##### 2. Professores extraordinarii

- CAROLVS BENRATH Dr. *Publice* I. Capita selecta ex Augustini 'De civitate Dei' libris legenda proponet semel h. p. i. *Privatim* II. Historiae ecclesiasticae partem I exponet quinque p. h. h. XII.

CAROLVS BVDDE Dr. *Privatissime et gratis* I. Exercitationes hebraicas instituet bis p. h. h. p. st. *Privatim* II. Librum iudicium interpretabitur ter p. h. dieb. Mart. Iov. Ven. h. IX.

### 3. *Privatim docentes*

FRIDERICVS SPITTA theol. Lic. *Privatim* I. Agenda Borussica interpretabitur librumque canticorum ecclesiasticorum quo utitur ecclesia evangelica rhenana examini submittet d. Ven. h. III et IV. II. Apocalypsin Iohannis interpretabitur semel p. h. die Mart. h. III et IV. FRIDERICVS SCHNAPP theol. Lic. *Gratis* I. Priorem Clementis Romani ad Corinthios epistolam explicabit, semel die Ven. h. v. *Privatim* II. Epistolas quas vocant catholicas interpretabitur, quater p. h., dieb. Lunae Mart. Iov. Ven. h. XI.

## II. ORDINIS THEOLOGORVM CATHOLICORVM

### 1. *Professores ordinarii*

ANDREAS MENZEL Dr. *Publice* I. Apologeticen tradet bis p. h. h. IX. *Privatim* II. Theologiae dogmaticae partem I tractabit quater p. h. h. IX. FRANCISCVS HENRICVS REVSCH Dr. *Publice* I. Hermeneuticam biblicam docebit bis p. h. h. XI. *Privatim* II. Introductionem in libros V. T. tradet quater p. h. h. X. IOSEPHVS LANGEN Dr. *Publice* I. Epistolas catholicas interpretabitur semel p. h. h. XI. *Privatim* II. Evangelium Iohannis explicabit ter p. h. h. XI. III. Historiae ecclesiasticae p. I. enarrabit quinquies p. h. h. XII. HVBERTVS THEOPHILVS SIMAR Dr. *Publice* I. Apologeticen tractabit dieb. Mart. et Ven. h. X. *Privatim* II. Theologiae dogmaticae p. II tradet sexies p. h. h. VIII. *Privatissime et gratis* III. Exercitationes catecheticas moderabitur die Lun. h. v. CAROLVS HENRICVS KELLNER Dr. *Publice* I. Archaeologiam christianam docebit bis p. h. h. III. FRANCISCVS KAVLEN Dr. *Publice* I. Lectiones dominicales ex Evangeliiis desumas homiletice tractabit d. Sat. h. XII. *Privatim* II. Introductionis in Libros sacrae scripturae partem generalem tradet dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. IV. III. Evangelium secundum Matthaeum explicabit dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XII. *Privatissime et gratis* IV. Exercitationes homileticas moderari perget d. Merc. h. XII. HENRICVS SCHROERS Dr. *Publice* I. Sacrae contionis per prima sex ecclesiae saecula historiam enarrabit binis p. h. scholis. *Privatim* II. Ecclesiae per medium aevum historiam tradet quinis p. h. horis.

### 2. *Professor extraordinarius*

BERNARDVS FECHTRVP Lie. *Publice* I. Encyclopaediam theologiae catholicae docebit bis p. h. *Privatim* II. Theologiam patristicam adiuncta selectarum e patrum ecclesiae scriptis partium lectione exponet quater p. h.

## III. ORDINIS IVRECONSVLTORVM

I. *Professores ordinarii*

- HVGGO HAELSCHNER Dr. *Publice* I. Ius publicum imperii Germanici exponet diebus Lun. et Iov. h. XII. *Privatim* II. Ius poenale germanicum quinquies h. x docebit. III. Ius publicum germanicum tradet quinquies h. XI.
- IOANNES FRIDERICVS DE SCHVLTE Dr. *Publice* I. Historiam iuris privati germanici die Merc. h. XI et XII. *Privatim* II. Historiam iuris et imperii germanici tradet quinquies h. XI.
- GVILELMVS ENDEMANN Dr. *Publice* I. Ius cambiorum die Merc. h. XI—I. *Privatim* II. Ius mercaturae et maritimum quater h. XI. III. Processum criminalem quater h. XII. Ius viarum ferratarum dieb. Mart. et Iov. h. VI et VII docebit.
- AVGVSTVS RECHMANN Dr. *Publice* I. De iure quod dicitur obiectivo die Lun. h. v et VI. *Privatim* II. Pandectarum partem priorem quinquies h. IX et X. III. Processum civilem Germanicum quater hora XII docebit.
- HERMANNVS HVEFFER Dr. *Publice* I. Ius matrimoniorum diebus Lun. et Iov. h. II exponet. *Privatim* II. Ius ecclesiasticum catholicorum et evangelicorum quater aut quinquies p. h. diebus Lun. Mart. Merc. Iov. Ven. III docebit.
- CONRADVS HVBERTVS HVGGO LOERSCH Dr. *Publice* I. Ius coniugum in eorum bona secundum ius Germanicum exponet semel d. Sat. h. x. *Privatim* II. Ius privatum Germanicum cum iure feudali docebit sexies h. IX. III. Ius francogallicum civile quod in terris Rhenanis viget tradet quater dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. X.
- ERNESTVS ZITELMANN Dr. *Privatissime et gratis* I. In seminario regio societati iuris Romani praeerit die Ven. h. v et VI. *Privatim* II. Institutiones et historiam iuris Romani interiorum docebit quaternis diebus h. XII, semel h. XI. III. Exercitationes iuris civilis practicas instituet die Merc. h. XII et die Sat. h. XI et XII.

2. *Professores extraordinarii*

- ALFREDVS NICOLOVIVS Dr. scholas non habebit.
- FRIDERICVS OETKER Dr. *Privatissime et gratis* I. In seminario regio exercitationes processus civilis instituet die Iov. h. v et VI. *Privatim* II. Encyclopaediam iuris tradet dieb. Mart. Iov. Ven. h. XI. III. Processum concursus dieb. Mart. et Ven. h. IX docebit.

3. *Privatim docentes*

- ERNESTVS LANDSBERG Dr. *Gratis* I. De principiis iuris criminalis hodierni quomodo invaluerint disseret die Mart. h. v. *Privatim* II. Pandectarum partem alteram, i. e. ius familiare atque ius hereditarium, tractabit diebus Lun. Mart. Iov. Ven. h. XII.

MAXIMILIANVS RVEMELIN Dr. *Gratis* I. Exercitationes historicas iuris romani. *Privatim* II. Historiam iuris romani exteriorem et historiam processus civilis romani dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. x.

#### IV. ORDINIS MEDICORVM.

##### 1. Professores ordinarii.

GVSTAVVS VEIT Dr. *Publice* I. Gynaecologiae partem d. Iov. h. v. tradet. *Privatim* II. Artem obstetriciam senis diebus h. viii docebit. III. Exercitationes practicas in clinico gynaecologico quotidie h. xii moderari perget.

FRANCISCVS DE LEYDIG Dr. *Publice* I. De animalium vertebratorum sceletto disseret die Ven. h. iv. *Privatim* II. Zoologiae synopsis docebit diebus Mart. Merc. Iov. h. iv. *Privatissime et gratis* III. Exercitationes zoologicas et zootomicas quotidie h. p. st. instituet.

EDVARDVS PFLVEGER Dr. *Publice* I. Seminarium physiologicum quotidie moderari perget. *Privatim* II. Physiologiae specialis partem alteram i. e. vegetativam d. Lun. Mart. Merc. Iov. Ven. h. ix docebit.

HVGO RVEHLE Dr. *Publice* I. De morbis hepatis disseret semel d. Ven. h. xii. *Privatim* II. Pathologiam et therapiam specialem tradet quinquies h. xii. III. Clinicum et polielinium medicum moderari perget quotidie h. x<sup>3</sup>/<sub>4</sub>—xii.

CAROLVS KOESTER Dr. *Privatissime et gratis* I. Laboratorium pathologicum moderabitur quotidie. *Privatim* II. Anatomiam et physiologiam pathologicam specialem quinquies h. v docebit. III. Cursum demonstrativum anatomiae pathologicae cum exercitationibus rite obducendi cadavera ter h. ii—iv instituet.

THEODORVS SAEMISCH Dr. *Publice* I. De ratione mutua inter corporis et oculi morbos d. Iov. h. vi disseret. *Privatim* II. Clinicum ophthalmiatricum moderabitur ter diebus Lun. Mart. Ven. h. viii. III. Cursum ophthalmoscopicum instituet d. Merc. h. ii et iii. IV. Cursum operationum in oculo instituendarum habebit d. Ven. h. ii.

CAROLVS BINZ Dr. *Privatissime et gratis* I. Laboratorium pharmacologicum quotidie h. p. st. moderari perget. *Privatim* II. Pharmacologiae experimentalis p. I tradet d. Lun. Merc. Iov. h. iii. III. Toxicologiam experimentalem exponet semel d. Mart. h. iii.

ADOLPHVS LIBER BARO DE LA VALETTE ST. GEORGE Dr. *Privatissime et gratis* I. Laboratorium anatomicum moderari perget una cum NVSSBAVM P. E. quotidie h. ix—iv. *Privatim* II. Anatomiam specialem docebit sexies p. h. h. viii. III. Exercitationes anatomicas una cum NVSSBAVM P. E. prosectore moderabitur quotidie h. ix—iv.

FRIDERICVS TRENDELENBURG Dr. *Publice* I. Akiurgiae capita selecta tradet semel d. Merc. h. vi. *Privatim* II. Clinicum et polielinium chirurgicum moderabitur quotidie h. ix—x<sup>3</sup>/<sub>4</sub>.

Privatim II.  
Lun. Mart.

## 2. Professor ordinarius honorarius

WERNERVS NASSE Dr. *Privatim* Clinicum psychiatricum moderabitur d. Sat. h. II<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—IV<sup>1</sup>/<sub>2</sub>.

## 3. Professores extraordinarii

HERMANNVS SCHAAFFHAUSEN Dr. *Publice* I. Anthropologiam docebit dieb. Lun. et Iov. h. IV. II. Physiologiam generalem dieb. Mart. et Ven. h. IV explicabit. *Privatim* III. Pathologiam generalem tradet dieb. Lun. et Iov. h. XII.

IOSEPHVS DOVTRÉLEPONT Dr. *Publice* I. De morbis cutis aget d. Merc. h. IV. *Privatim* II. Clinicum et polyclinicum morborum cutis et syphiliticum moderabitur d. Merc. et Sat. h. XII.

CAROLVS FINKELNBVRG Dr. *Publice* I. Climatologiam semel tradet d. Merc. h. V. *Privatim* II. Hygienam quater dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. V.

CAROLVS DE MOSENGEIL Dr. *Publice* I. Selecta capita chirurgiae die Iov. h. IV. *Privatim* II. Chirurgiam specialem diebus Merc. et Iov. h. VIII.

MAVRICIUS NVSSBAUM Dr. *Publice* I. Laboratorium anatomicum moderari perget una cum DE LA VALETTE ST. GEORGE P. O. quotidie h. IX—IV. *Privatim* II. Exercitationes anatomicas una cum DE LA VALETTE ST. GEORGE P. O. quotidie instituet h. IX—IV. III. Anatomiam topographicam docebit d. Lun. et Ven. h. III.

DITTMARVS FINKLER Dr. *Publice* I. Laboratorium clinicum quotidie moderabitur horis statuendis. II. Pathologiam et therapiam generalem tradet semel d. Merc. h. IV. *Privatim* III. Propaedeuticam clinicam una cum PRIOR Dr. quinquies dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. Sat. h. IV.

FRIDERICVS FVCHS Dr. *Publice* I. De principiis generalibus philosophiae naturalis disseret semel h. p. i. *Privatim* II. Iatrophysices capita selecta tradet h. p. i.

HVGGO RIBBERT Dr. *Publice* I. Anatomiam pathologicam specialem tractus intestinalis h. p. st. *Privatim* II. Cursum histologiae pathologicae quater dieb. Mart. et Ven. h. II et III. III. De tumoribus die Mart. h. VI.

HENRICVS WALB Dr. *Publice* I. Otologiae selecta capita tradet semel die Merc. h. V. *Privatissime et gratis* II. Polyclinicum otiatricum moderari perget dieb. Ven. et Sat. h. III. III. Studia in laborat. clinico reget quotidie hor. post. ind.

## 4. Privatim docentes

IOSEPHVS KOCKS Dr. *Gratis*. Cursum operationum obstetriciarum quater instituet h. p. st.

CAROLVS BVRGER Dr. *Gratis* I. De morbis narium et laryngis capita selecta tractabit semel. *Privatim* II. Cursum laryngoscopiae et rhinoscopiae habebit bis. *Privatissime et gratis* III. Polyclinicum morborum narium et laryngis moderabitur quotidie.

SIGFRIDVS WOLFFBERG Dr. *Gratis* I. De causis et praevensione crebriorum morborum contagiis vivis ortorum, partem alteram; semel die Ven. h. IV. *Privatissime et gratis* II. Colloquium hygienicum; semel h. p. st. III. Studia hygienica cotidie.

GVILELMVS KOCHS Dr. *Gratis* I. De glandularum physiologia semel d. Ven. h. XI. *Privatim* II. Repetitorium partium selectarum physiologiae bis h. p. st.

- THEODORVS RVMPF Dr. *Gratis* I. De morbis nervorum semel h. p. st. De ratione mutua inter nervorum et corporis morbos semel h. p. st. *Privatim* III. Exercitationes neuropoli-clinicas cum Electrotherapia bis h. VIII. *Privatissime et gratis* IV. Laboratorium neurologi-cum quotidie h. p. st.
- OSCARVS WITZEL Dr. *Gratis* I. Orthopaediam docebit semel h. p. st. *Privatim* II. Chi-rurgiam specialem tradet bis d. Mart. et Iov. h. IV. III. Artem fasciarum adplicandarum docendo et exercendo tradet d. Lun. h. VI, Ven. et Sat. h. p. st.
- AEMILIVS VNGAR Dr. *Gratis* I. De proprietatibus, quibus habitus physiologicus et patho-logicus organismi puerilis praeditus est, semel. *Privatim* II. Medicinam forensem ter explicabit. *Privatim* III. Polyclinicum infantum moderabitur bis d. Mart. h. II et Ven. h. III.
- DITERICVS BARFVRTH Dr. *Gratis* De situ viscerum aget semel die Lun. h. IV.
- GEORGIVS KRVKENBERG Dr. *Gratis* I. De puerperio disseret d. Sat. h. VIII. II. De morbis ovariorum disseret d. Ven. h. III. *Privatim* III. Cursum operationum obstetriciarum instituet d. Lun. et Ven. h. IV.
- IOANNES PRIOR Dr. *Gratis* I. De pulmorum morbis et therapia disseret semel die Merc. h. V. *Privatim* II. Propaedeuticen clinicam una cum FINKLER P. E. quinquies dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. Sat. h. IV. *Privatissime et gratis* III. Consultatorium polyclinicum ad modos medicorum percipiendos, quatenus aegroti suppetant, quotidie, seposita una ad colloquia ha-benda hora die Sat. h. V.
- CAROLIS BOHLAND Dr. *Gratis* De physiologia generationis disseret semel.

## V. ORDINIS PHILOSOPHORVM

### 1. Professores ordinarii

- IOANNES GILDEMEISTER Dr. *Publice* I. Linguae arabicae elementa tradet usurus gramma-tica Casparii ab A. Muellero retractata d. Lun. Merc. Iov. h. II. *Privatim et gratis* II. Fir-dosium interpretabitur d. Lun. Iov. h. XI. *Privatissime et gratis* III. Scriptores arabicos tractabit d. Mart. Ven. h. II.
- PETRVS KNOODT Dr. *Publice* I. Cartesii et Spinozae philosophiam critice tractabit d. Mart. et Iov. h. IV. *Privatim* II. Logicam docebit d. Lun. Mart. Merc. Iov. et Ven. h. III.
- ERWINVS NASSE Dr. *Publice* I. De mensis publicis disseret semel die Merc. h. V. *Pri-vatim* II. Oeconomiam publicam generalem quater vel quinquies h. IV docebit. *Privatis-sime et gratis* III. Exercitationes oeconomicas moderabitur semel die Lun. h. VI et VII.
- RVDOLPHVS CLAUSIVS Dr. *Publice* I. Seminarii regii physici exercitationes physicas mo-derari perget semel p. h. d. Iov. h. VIII. *Privatim* II. Physices experimentalis partem dimidiam i. e. acusticen, opticen, magnetismi et electricitatis theoriam tradet quater p. h. d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. X. III. Caloris theoriam mechanicam docebit bis p. h. d. Mart. et Ven. h. VIII.

- FRANCISCVS BVECHELER Dr. *Publice* I. seminarii philol. sodalibus ordinariis Philodemi libellos tractandos proponet d. Ven. h. v et VI. *Privatim* II. Litterarum latinarum historiam docebit d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XI. *Privatissime* III. Exercitationes epigraphicas instituit d. Lun. h. VI.
- HERMANNVS VSENER Dr. *Publice* I. Seminarii philologici sodalibus extraordinariis Demosthenis orationem Midianam et Vergili Aeneidem tractandas proponet d. Mart. et Merc. h. v. *Privatim* II. Mythologiae elementa tradet d. Mart. Merc. Iov. Ven. h. XII.
- RVDOLPHVS LIPSCHITZ Dr. *Publice* I. Seminarii mathematici sodalium tam ordinariorum quam extraordinariorum exercitationes una cum CL. KORTVM moderabitur d. Merc. et Sat. h. XI. *Privatim* II. Theoriam integralium definitorum exponet d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. IV. III. De analyseos fundamentis disseret d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. v.
- AVGVSTVS KEKVLÉ Dr. *Publice* I. Chemiae generalis quaestiones selectas tractabit semel d. Ven. h. IV. *Privatim* II. Chemiae experimentatae partem II, i. e. chemiam organicam, tradet quater d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XII. III. Metallorum et salium chemiam docebit bis d. Merc. et Sat. h. XII. IV. Exercitationes practicas in laboratorio chemico moderabitur una cum WALLACH P. E. quotidie ab h. IX ad h. v.
- IVERGEN BONA MEYER Dr. *Publice* I. Doctrinam de generis humani progressu philosophicam exponet semel d. Merc. h. v. *Privatim* II. Historiam philosophiae recentioris inde a Cartesio docebit quater d. Mart. Merc. Iov. et Ven. h. IV.
- CAROLVS IVSTI Dr. *Publice* I. Exercitationes historicas instituere, Vasari vitas tractandas proponens semel d. Merc. h. XI. *Privatim* II. Historiam picturae inde a saeculo XVI enarrabit d. Lun. Mart. Merc. h. XII.
- IOSEPHVS NEVHAEVSE Dr. *Publice* I. Exercitationes philosophicas moderabitur et selecta Aristotelis capita explicabit, die Merc. h. VIII. *Privatim* II. Psychologiam docebit, quater d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. VIII. III. Historiam philosophiae veteris enarrabit, fisdem diebus h. IX.
- HENRICVS NISSEN Dr. *Publice* I. Seminarii historici sodalibus Xenophontis historiam Graecam interpretandam proponet d. Lun. h. VI et VII. *Privatim* II. De rerum Graecarum et Romanarum fontibus disseret d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. IX.
- EDVARDVS LVEBBERT Dr. *Publice* I. In seminario regio philologorum sodales ordinarios de Ciceronis quattuor post reditum orationibus et commentari et disputare docebit d. Mart. h. v et VI. *Privatim* II. Aristophanis Acharnenses praemissa introductione interpretabitur quater d. Lun. Iov. Ven. h. IV et d. Sat. h. XI.
- HVGIO LASPEYRES Dr. *Publice* I. Exercitationes mineralogicas seminarii regii moderabitur semel die Ven. h. III. II. Quomodo crystallorum formas dimetiariis computes delinees exponet die Sat. ab h. IX. *Privatim* III. Studiosos et chemiae et mineralogiae crystallographiam generalem docebit dieb. Lun. Mart. h. IX. IV. Naturam crystallorum physicam tradet dieb. Merc. Iov. Ven. h. IX. *Privatissime* V. Mineralogiae et petrographiae studia singulorum moderabitur dieb. Mart. Merc. Iov. Ven. Sat. ab h. IX ad I.
- EDVARDVS STRASBYRGER Dr. *Publice* I. Seminarii regii physici exercitationes botanicas

- d. Merc. h. IV. II. Selecta capita morphologiae et physiologiae plantarum tradet semel d. Ven. h. XI. *Privatim* III. Botanice specialem docebit d. Lun. Mart. Merc. Iov. h. XI. IV. Quaestiones de rebus botanicis instituendas moderabitur quotidie ab h. VIII ad h. V.
- GERARDVS VOM RATH Dr. *Privatim et gratis* I. Americae septentrionalis geologiam docebit bis die Merc. Sat. h. XI. *Publice* II. Selectas mineralogiae et geologiae partes tractabit semel d. Sat. h. XII.
- RENARDVS KEKVLÉ Dr. *Publice* I. Exercitationes archaeologicas moderari perget d. Merc. h. X. *Privatim* II. De pictoribus Graecis disseret et picturas parietarias quae supersunt explanabit d. Lun. Mart. Iov. h. X. *Privatissime et gratis* III. Figlina opera selecta explanabit d. Ven. h. X.
- CAROLVS MENZEL Dr. *Publice* I. Seminarii historici sodalibus fontes historiae Rhenanae saec. V—VIII inquirendos proponet d. Iov. h. VI. *Privatim* II. Palaeographiam latinam medii aevi tractabit d. Lun. et Iov. h. III. III. De fontibus historiae medii aevi disseret d. Mart. et Ven. h. III.
- MAVRITIVS RITTER Dr. *Publice* I. Seminarii historici sodalibus auctores rerum Germanicarum saec. XII et XIII tractandos proponet d. Ven. h. VI. *Privatim* II. Historiam imperii Romano-Germanici usque ad excessum Imp. Friderici II enarrabit quater p. h. d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. V.
- GVILELMVS WILMANNVS Dr. *Publice* I. Exercitationes seminarii theodisci moderabitur d. Merc. h. V—VII. *Privatim* II. Historiam poesis theodiscae medii aevi enarrabit d. Lun. Mart. Iov. h. IX. III. Grammaticae theodiscae partem alteram (de morphologia et flexione) docebit d. Lun. Mart. Iov. h. X.
- THEODORVS AVFRECHT Dr. *Publice* I. Bhartribaris sententias interpretandas proponet d. Lun. et Iov. h. VIII. *Privatim* II. Grammaticam comparativam linguarum Sanscriticae, Graecae, Latinae tradet d. Mart. Merc. Ven. h. IX. III. Grammaticam Sanscriticam docebit Mart. Merc. Ven. h. VIII.
- EDVARDVS SCHOENFELD Dr. *Publice* I. De aequationibus numericis solvendis ager bis p. h. d. Merc. Sat. h. XII. *Privatim* II. Astronomiam popularem tradet quater p. h. d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XI. *Privatissime et gratis* III. Exercitationes astronomicas practicas moderabitur horis commodis.
- IOANNES IVSTVS REIN Dr. *Publice* I. De Anglorum coloniis leget d. Lun. h. VI p. m. *Privatissime et gratis* II. Seminarii geographici exercitationes moderabitur d. Mart. h. VI—VIII p. m. *Privatim* III. Asiae geographiam docebit quater p. h. d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. VIII.
- WENDELINVS FOERSTER Dr. *Publice* I. Cum sodalibus seminarii philologiae neolatinae antiquissima linguae francogallicae monumenta interpretabitur d. Ven. h. XI et XII. *Privatim* II. Elementa linguae provincialis docebit ter p. h. d. Lun. Mart. Iov. h. XII. III. Selecta syntaxeos francogallicae historicae capitula tradet ter d. Lun. Mart. Merc. Iov. h. XI.
- ALFREDVS DOVE Dr. *Publice* I. Seminarii historici sodalibus originem belli septennis perquirendam proponet d. Merc. h. XI et XII. *Privatim* II. Historiam Borussiae tradet dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. X.

CLEMENS SCHLIVETER Dr. *Publice* I. Palaeontologiae et geologiae studia singulorum moderabitur quotidie ab h. IX ad IV. *Privatim* II. Geologiae partem II de formationibus explicabit ter h. X. III. Selecta palaeontologiae capita cum exercitationibus tradet ter h. X.

MAVRITIVS TRAVTMANN Dr. *Publice* I. Sodalibus Societatis Anglicae Byronis carmen 'Vision of Judgment' interpretandum proponet bis p. h. h. p. st. *Privatim* II. Encyclopaediam et methodologiam philologiae Anglicae tradet ter d. Merc. Ven. Sat. XI. III. De vita et scriptis Byronis disseret anglice bis d. Merc. Sat. XII.

## 2. Professor ordinarius honorarius

NICOLAUS DELIVS Dr. *Privatissime et gratis* Dantis Divinam Comoediam interpretabitur ter p. h. h. p. i.

## 3. Professores extraordinarii

CAROLVS SCHAARSCHMIDT Dr. *Publice* I. De idea Dei aget semel p. h. h. p. def. *Privatim* II. Psychologiam docebit ter p. h. h. p. ind.

HERMANNVS KORTVM Dr. *Publice* I. Seminarii mathematici sodalium tam ordinariorum quam extraordinariorum exercitationes una cum Cl. LIPSCHITZ moderabitur d. Merc. h. IV et V. *Privatim* II. Theoriam numerorum docebit quater p. h. d. Lun. Iov. h. IX et X.

GVILELMVS BISCHOFF Dr. *Publice* I. Linguae angliae rudimenta docebit bis p. h. d. Mart. et Iov. h. VIII. II. Linguae angliae et francogallicae exercitationes in societate instituet ter p. h. d. Lun. Merc. Ven. h. VIII. *Privatim* III. Linguae angliae grammaticam tradet ter p. h. d. Lun. Merc. Ven. h. IX. IV. Linguae francogallicae grammaticam tradet bis p. h. d. Mart. et Iov. h. IX.

ANTONIVS BIRLINGER Dr. *Publice* I. Fausti historiam enarrabit et Goethii Faustum interpretabitur d. Merc. h. III. *Privatim* II. De Goethii et Schilleri vita et operibus ab a. 1790 disseret d. Mart. Iov. h. III. III. Nibelungiadem interpretabitur d. Lun. Ven. h. III.

EDVARDVS KETTELER Dr. *Privatim* I. Physices theoreticae elementa (p. II) docebit ter h. X. *Privatim* II. Exercitationes practicas in laboratorio physico instituet quotidie ab h. II ad V. III. Physices studia singulorum moderabitur quotidie ab h. VIII ad XII et ab h. II ad V.

CAROLVS GVSTAVVS ANDRESEN Dr. *Publice* I. Nomina germanorum gentilicia, quae ex cognominibus orta sunt, bis p. h. persequetur. *Privatim* II. De syntaxis Germanicae partibus quibusdam selectis bis p. h. aget.

EVGENIVS PRYM Dr. *Publice* I. Linguae Syriacae elementa tradet d. Lun. Iov. h. III. *Privatim et gratis* II. De lingua arabica hodierna disseret d. Mart. Merc. Ven. h. III.

OTTO WALLACH Dr. *Publice* I. Seminarii regii physici exercitationes chemicas moderabitur semel p. h. d. Sat. h. XI. *Privatim* II. Chemiae analyticae partem qualitativam docebit d. Merc. et Sat. h. X. III. Pharmaciae partem primam docebit bis d. Ven. IX et IV. IV. De theoria qua hoc tempore utuntur chemici aget semel p. h. d. Iov. h. IX. V. Exercita-

- tiones practicas in laboratorio chemico moderabitur una cum AVGVSTO KEKVLÉ P. O. quotidie ab h. IX ad V.
- IOSEPHVS KLEIN Dr. *Publice* I. Horatii epistolas selectas interpretabitur semel p. h. d. Sat. h. X. *Privatim* II. Antiquitates Romanorum tradet quater p. h. dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. h. X.
- IOANNES HENRICVS WITTE Dr. *Publice* I. Goethii dialecticarum rerum scientiam atque incrementa enarrabit semel p. h. d. Lun. h. VI. *Privatim* II. Logice docebit ter d. Mart. Iov. Ven. h. IV. III. Paedagogice eiusque historiam recentiore tradet ter d. Mart. Iov. Ven. h. V.
- PHILIPPVS BERTKAV Dr. *Publice* I. Exercitationes seminarii regii physici zoologicas d. Merc. h. III. II. Exercitationes zootomicas d. Sat. h. IX—XII. *Privatim* III. Animalium vertebratorum historiam naturalem ter p. h. d. Mart. Merc. Ven. h. IX.
- THEODORVS LIPPS Dr. *Publice* I. Eam aesthetices partem tractabit quae spectat ad turpe, comicum, tragicum d. Merc. h. IV. *Privatim* II. Isagogen in philosophiam tradet d. Lun. Iov. h. IV. III. Fundamenta ethices d. Mart. Ven. h. IV.
- RICARDVS ANSCHVETZ Dr. *Publice* I. Colloquium de recentioris temporis commentationibus ad chemiam organicam pertinentibus instituet semel p. h. d. Mart. h. VI. *Privatim* II. De coloribus e resina empyreumatica praeparatis disseret semel d. Mart. h. V. III. Repetitoria chemiae anorganicae et organicae instituet ter Lun. Iov. Ven. h. V.
- KAROLVS LAMPRECHT Dr. *Publice* I. Antiquitatem Germanicam secundum Taciti Germaniam explicabit bis d. Merc. h. IV et V. *Privatim* II. Rerum germanicarum tempore reformationis et renascentium litterarum historiam enarrabit quater d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. IV.
- MAXIMILIANVS SERING Dr. *Publice* I. De coloniis constituendis et administrandis semel h. p. st. *Privatim* II. De oeconomia publica speciali quater p. h. d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. V.
- GVILELMVS SCHIMPER Dr. *Publice* I. De nutrimentis e regno vegetabili semel h. p. st. *Privatim* II. Pharmacognosiam docebit bis d. Mart. Sat. h. IX. *Privatissime* III. Disquisitiones microscopicas pharmacorum et nutrimentorum moderabitur bis d. Merc. h. IX et X.
- IOANNES FRANCK Dr. *Publice* I. Historiam veterioris poeseos nederlandicae breviter enarrabit semel vel bis d. Merc. Ven. h. IX. *Privatim* II. Elementa linguae veteris saxonicae docebit et Heliand carmen epicum interpretabitur d. Merc. Ven. Sat. h. X.

#### 4. *Privatim docentes*

- LVDOVICVS CLAISEN Dr. *Gratis* I. Naphthalini derivata tractabit semel h. p. i.
- HENRICVS KLINGER Dr. *Gratis* I. Excursiones chemicas semel d. Sat. h. p. i. *Privatim* II. Chemiae analyticae quaestiones selectas tractabit bis d. Mart. Ven. h. VIII.
- IOANNES POHLIG Dr. *Gratis* I. Periodum glaciale magnam tractabit semel d. Ven. h. VI. *Privatim* II. Geologiam Germaniae exponet res montanas culturamque respiciens ter d. Merc. Iov. Ven. h. V. III. Synopsis vertebratorum fossilium dabit bis d. Merc. Iov. h. VI.

- ALFREDVS WIEDEMANN Dr. *Privatissime et gratis* I. Linguam Aegyptiacam tractabit bis h. p. st. *Privatim* II. Historiam Orientis usque ad Alexandrum Magnum enarrabit d. Merc. Sat. h. IX.
- IOANNES WOLFF Dr. *Privatim* Quaestiones metaphysicas tractare perget; imprimis Kosmologiam et Psychologiam rationalem docebit ter h. p. st.
- REINOLDVS DE LILIENTHAL Dr. *Gratis* I. Capita selecta theoriae functionum analyticarum bis h. p. st. *Privatim* II. Theoriam linearum et superficierum duplicis curvaturae tractabit d. Lun. Mart. Iov. Ven. h. XII.
- EDVARDVS SCHWARTZ Dr. *Privatim* Historiam sermonis pedestris hellenistici enarrabit ter d. Lun. Sat. h. XII d. Merc. h. XI.
- CAROLVS HINTZE Dr. *Privatim* Mineralogiam specialem tradet quater h. p. st.
- LAVRENTIVS MORSBACH Dr. *Privatim* Chauceri poema quod vocatur 'Canterbury Tales' interpretabitur ter p. h. h. p. st.
- FRIDERICVS IOHOW Dr. *Privatim* I. Geographiam plantarum docebit d. Mart. et Ven. h. v. II. Selecta plantarum biologiae capita tradet d. Merc. h. v.
- GODOFREDVS MARTIVS Dr. *Privatim* I. Elementa psychologiae recentioris tractabit bis p. h. h. p. st. *Privatissime et gratis* II. Kantii prolegomena una cum sodalibus interpretabitur semel p. h. h. p. st.
- FRANCISCVS DE LEYDIG Dr. *Publice* I. De animalium vertebratorum scelecto disseret die Ven. h. IV. *Privatim* II. Zoologiae synopsis docebit d. Mart. Merc. Iov. h. IV. *Privatissime et gratis* III. Quaestiones de rebus zoologicis instituendas moderabitur quotidie.

5. *Lectores*

- IOANNES PIVMATI iur. et phil. Dr. *In seminario regio philologiae neolatinae* I. Linguae italicae recentioris studiis tirones initiabit, sodales ordinarios *gratis*, extraordinarios *privatim* bis p. h. h. p. st. II. Provecioribus grammaticam linguae italicae recentioris exponet, scriptoremque lecta faciliorem interpretabitur nec non germanicos auctores in linguam italicam vertet, sodalibus ordinariis *gratis*, extraordinariis *privatim* bis p. h. h. p. st. *Privatim* III. Litterarum italicarum historiam saeculo XVI italice enarrabit semel p. h. h. p. st.
- CAROLVS DELHORBE linguae francogallicae lector academicus. *In seminario regio philologiae neolatinae* I. In stili usu Goethii libro 'Hermann und Dorothea' gallice vertendo sodales provectiores exercebit, sodales ordinarios *gratis*, ceteros *privatim* semel p. h. die Lun. h. V—VII. II. Linguae francogallicae grammaticis studiis auctoribus lectu facilibus gallice vertendis tirones initiabit, semel p. h. die Ven. h. V—VII, sodales ordinarios *gratis*, ceteros *privatim*. *Privatim* III. De gallica comoedia post Molierium gallice disseret bis p. h. h. p. st.

## ARTES

LEONARDVS WOLFF Professor et in arte musica director academicus. *Gratis* I. Harmoniae doctrinam tradet semel p. h. hora definienda. II. Canendi artis studiosos et in sonis voce recte formandis et in gradu sonorum accurate assequendo versabit semel p. h. hora post statuenda. *Privatim* III. Exercitationes studiosorum variis instrumentis (quaternis, trinis) concinentium moderabitur bis p. h. horis post indicandis. IV. Organi tractandi artem docebit horis commodis.

ALBERTVS KVEPPERS Prof. delineandi magister academicus. *Gratis* I. Artem physiognomicam docebit d. Sat. h. III—IV. *Privatim* II. Artem delineandi atque fingendi ad naturam et opera antiqua exercituris aderit d. Merc. et Sat. h. II—IV.

HENRICVS GVILELMVS EHRICH battuendi magister academicus, arma tractare docebit.

## DISCIPLINARVM APPARATVS ET INSTITVTVA

Bibliotheca academica senis p. h. diebus ab h. II ad IV patebit, legitimeque petentibus eius copiae prompte officioseque dispensabuntur.

Praeterea apparatus et instituta variis disciplinis parata haec sunt: Anagnosterium academicum; Institutum evangelicum theologicum; Atrium anatomicum; Clinicum et polielinicum medicum; Clinicum et polielinicum chirurgicum; Apparatus instrumentorum et ligaminum chirurgicorum; Clinicum ophthalmiatricum; Polielinicum auricularium; Xenodocheium obstetricium; Institutum physiologicum; Institutum pharmacologicum; Institutum pathologicum; Specula astronomica; Supellex instrumentorum physices; Institutum chemicum; Apparatus pharmaceuticus; Museum mineralogicum zoologicumque; Hortus botanicus; Institutum botanicum; Gypsotheca illustrandae arti antiquae; Theatrum artis recentioris; Museum antiquitatum Rhenanarum; Tablinum philologicum; Archium palaeographiae; Apparatus musicus; Institutum oeconomiae rurali exercendae.

Seminarii regii evangelici theologici exercitationes exegeticas et ad vetus et ad novum testamentum spectantes, historico-ecclesiasticas, historico-dogmaticas professores KAMPHAVSEN, MANGOLD, KRAFFT, BENDER suetis horis moderari pergent; de seminarii regii exercitationibus et catecheticis et homileticis sub nomine professoris CHRISTLIEB dictum est.

Seminarii regii catechetici et homiletici catholicorum exercitationes moderabuntur SIMAR P. O. et KAVLEN P. O.

Seminarii iuridici exercitationes moderabuntur professores ZITELMANN et OETKER.

De seminario regio philologico sub nominibus professorum ord. philos. BVECHELER, VSENER, LVEBBERT dictum est; de seminario regio philologiae theodiscae sub nomine prof. WILMANNS; de seminario regio philologiae romanensis sub nomine prof. FOERSTER et lectorum; de seminario regio historico sub nominibus professorum NISSEN, C. MENZEL, RITTER et DOVE; de seminario regio mathematico sub nominibus prof. LIPSCHITZ et KORTVM; de seminario regio physico sub nominibus professorum CLAUSIVS, STRASBVRGER, LASPEYRES, WALLACH, BERTKAV.

## IN ACADEMIA CAMERALI ET GEORGICA POPPELSDORFIANA

## SCHOLAE HABEBVNTVR HAECE

- In rei agrariae studium introducet initio lectionum DVENKELBERG Dr. director et Regis ab intimis in administratione consiliis.
- Rerum rusticarum administrationem bis p. h. tradet idem.
- Encyclopaediam culturae technicae bis p. h. tractabit idem.
- Conversationalis et seminarii culturae technicorum exercitationes moderabitur idem.
- Agricolationem sive plantarum culturam specialem ter tradet WERNER Dr. et prof.
- Curam boum bis p. h. exponet idem.
- De formis exteris bovis ter p. h. demonstrabit idem.
- Curam ovium et artem lanam recte aestimandi bis p. h. tractabit idem.
- Culturam herbarum universalem ter p. h. docebit DREISCH Dr.
- Demonstrationes in laboratorio agrario-physiologico bis p. h. instituet idem.
- De arte silvas colendi, tuendi, recteque aestimandi ter p. h. aget SPRENGEL rei silvestri praefectus.
- Pomariorum culturam bis p. h. docebit HERRMANN in arte hortorum colendorum inspector.
- De terra excolenda bis p. h. tractabit idem.
- Chemiam anorganicam experimentalem quater exponet FREYTAG Dr. et prof.
- Technologiam rusticam bis p. h. tradet idem.
- Exercitationes chemiae analyticae in laboratorio instituendas moderabitur idem.
- Chemiam agriculturae tractabit KREVSLER Dr. et prof.
- Plantarum anatomiam et physiologiam quater tractabit KOERNICKE Dr. et prof.
- Exercitationes physiologicas et microscopicas instituet idem.
- Historiam naturalem animalium vertebratorum ter p. h. tradet BERTKAV Dr. et prof.
- De generalibus physiologiae vegetativae legibus bis disseret FINKLER Dr. et prof.
- Exercitationes in laboratorio physiologico moderabitur idem.
- Mineralogiam bis p. h. exponet Laspeyres Dr. et prof.
- Exercitationes mineralogicas semel instituet idem.
- Physicam experimentalem bis p. h. tractabit GIESELER Dr. et prof.
- Exercitationes physicas moderabitur idem.
- Mechanicam instrumentorum et machinarum, quae ad rem agrariam pertinent, semel tractabit idem.
- Elementa mechanices et hydraulices bis p. h. tradet idem.
- Architecturam rei rusticae accomodatam docebit HVPPERTZ architectus.
- Architecturam vialem et fluviatilem ter p. h. expliabit idem.
- Artem materias aestimandi et opera contexendi docebit idem.
- Artem delineandi exercituris quae ad rem culturae technicorum pertinent quater demonstrabit idem.

Geometriam practicam ter exponet KOLL magister.

Artem metiendi et computandi triangula geodætica quater tractabit idem.

Exercitationes in arte delineandi et theoriam rationum geodæticarum exhibebit idem.

Geometriam analyticam et analysin quinquies p. h. exponet VELTMANN Dr.

Mathematicam elementarem bis tradet idem.

Geometriam descriptivam et artem rationum quater p. h. docebit idem.

Oeconomiam politicam sive nationalem ter explicabit NASSE Dr., prof. et Regis ab intimis in administrationis consiliis.

Ius agrarium ter exponet SCHVMACHER, Dr iur.

Piscium curam semel tractabit LIBER BARO DE LA VALETTE ST. GEORGE Dr. et prof.

Anatomiam et physiologiam animalium domesticorum bis enarrabit SCHELL veterinarius.

De re equaria et de arte calceandi, obstetriciaque bis aget idem.

## SCHOLAE HORARVM ORDINE DISCRIPTAE.

| THEOLOGICAE                                                                                                                                             |                                                                            | IVRIDICAE                                                                                                                                                                                                                                                                                     |       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| EVANGELICAE                                                                                                                                             | CATHOLICAE                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                               |       |
| Introductionem in Vetus Testamentum quinques Kamphausen P. O.                                                                                           | Theologiae dogmaticae p. II sexies Simar P. O.                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                               | IIora |
| Psalms quater Kamphausen P. O. — Artem homileticam ter Christlieb P. O. — Theologiam pastorem ter idem. — Librum Iudicum ter Budde P. E.                | Apologeticen bis A. Menzel P. O. — Theologiae dogmaticae p. I quater idem. | Pandectarum partem priorem quinques Bechmann P. O. — Ius privatum Germanicum cum iure feudali sexies Loersch P. O. — Processum concursus bis Oetker P. E.                                                                                                                                     | Hora  |
| Historiam ecclesiae romano-catholicae bis Krafft P. O. — Historiae ecclesiasticae partem alteram quinques idem. — Historiam dogmatum quater Lenne P. O. | Introductionem in V. T. quater Reusch P. O. — Apologeticen bis Simar P. O. | Ius poenale germanicum quinques Haelschner P. O. — Pandectarum partem priorem quinques Bechmann P. O. — Ius Francogallicum civile quater Loersch P. O. — Ius coniugum in eorum bona sec. ius Germanicum semel idem. — Historiam iuris romani exteriorem et proc. civ. rom. quater Rümelin Dr. | Hora  |

VIII

Artem  
Anatomia  
St. Geom  
tricum +  
generalen  
citationes  
bis Rum  
kenberg

IX

Physiol  
vegetativa  
nicum et  
Trendelen

X

Clinicum  
Ruehle P  
chirurgicum

MEDICAE

PHILOSOPHICAE

Hora

VIII

Artem obstetriciam sexies Veit P. O. — Anatomiam specialem quotidie de la Valette St. George P. O. — Clinicum ophthalmiatricum ter Saemisch P. O. — Chirurgiam generalem bis de Mosengeil P. E. — Exercitationes neuro-polielinicas cum Electrotherapia bis Rumpf Dr. — De puerperio semel Krukenberg Dr.

Caloris theoriam bis Clausius P. O. — Exercitationes physicas in seminario regio physico semel idem. — Psychologiam quater Neuhaeuser P. O. — Exercitationes philosophicas semel idem. — Quaestiones botanicas quotidie usque ad h. v Strassburger P. O. — Grammaticam Sanscriticam ter Aufrecht P. O. — Bhartriharis sententias bis idem. — Asiae geographiam quater Rein P. O. — Climatologiam ter idem. — Linguae angliae rudimenta bis Bischoff P. E. — Linguae angliae et francogallicae exercitationes ter idem. — Exercitationes practicas in laboratorio physico quotidie usque ad h. xii Ketteler P. E. — Chemiae analyticae quaestiones selectas bis Klinger Dr.

IX

Hora

Physiologiae specialis partem alteram i. e. vegetativam quinquies Pflueger P. O. — Clinicum et polielinicum chirurgicum quotidie Trendelenburg P. O.

Exercitationes practicas in laboratorio chemico quotidie usque ad h. v A. Kekulé P. O. et Wallach P. E. — Historiam philosophiae veteris quater Neuhaeuser P. O. — Fontes rerum Graecarum et Romanarum quater Nissen P. O. — Historiam poeseos theodiscae medii aevi ter Wilmanns P. O. — Grammaticam comparativam ter Aufrecht P. O. — Palaeontologiae et geologiae studia singulorum quotidie ab h. ix ad iv Schlueter P. O. — Chrystallographiam generalem bis Laspeyres P. O. — Naturam crystallorum bis idem. — De formis crystallorum metiendis semel idem. — Mineralogiae et petrographiae studia singulorum quinquies usque ad h. i reget idem. — Theoriam numerorum bis Kortum P. E. — Grammaticam francogallicam bis Bischoff P. E. — Linguae angliae grammaticam ter idem. — Pharmaciam semel Wallach P. E. — Theoriam chemicam semel idem. — Historiam naturalem animalium vertebratorum ter Bertkau P. E. — Exercitationes zootomicas semel usque ad h. xii idem. — Pharmacognosiam bis Schimper P. E. — Disquisitiones microscopicas pharmacorum et nutrimentorum semel idem. — Historiam poeseos Nederlandicae semel vel bis Franck P. E. — Historiam Orientis bis Wiedemann Dr.

X

Hora

Clinicum et polielinicum medicum quotidie Ruehle P. O. — Clinicum et polielinicum chirurgicum quotidie Trendelenburg P. O.

Physicen experimentalem quater Clausius P. O. — Picturas graecas ter R. Kekulé P. O. — Exercitationes archaeologicas semel idem. — Figlina opera selecta semel idem. — Grammaticae theodiscae partem alteram ter Wilmanns P. O. — Historiam Borussicam quater Dove P. O. — Geologiae partem II de formationibus ter Schlueter P. O. — Selecta palaeontologiae capita cum exercitationibus ter idem. — Theoriam numerorum bis Kortum P. E. — Physices theoreticae elementa (p. II) ter Ketteler P. E. — Chemiam analyticam bis Wallach P. E. — Antiquitates Romanorum quater Klein P. E. — Horatii epistolas selectas semel idem. — Disquisitiones microscopicas pharmacorum et nutrimentorum semel Schimper P. E. — Heliand carmen ter Franck P. E.

| THEOLOGICAE                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                | IVRIDICAE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| EVANGELICAE                                                                                                                                                                                                                                          | CATHOLICAE                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |             |
| <p>Orationem montanam et orationem eschatologicam (Ev. Matth. XXIV. XXV.) semel Mangold P. O. — Trium priorum ev. synopsis quinque idem. — Vitam Iesu quater Lemme P. O. — Epistolae N. T. catholicae quater Schnapp Lic.</p>                        | <p>Hermenenticam biblicam bis Reusch P. O. — Evangelium Iohannis ter Langen P. O. — Epistolae catholicae semel idem.</p>                                                                                       | <p>Ius publicum germanicum quinque Haelschner P. O. — Historiam iuris et imperii Germanici quinque de Schulte P. O. — Historiam iuris privati Germanici semel idem. — Ius mercaturae et maritimum quater Endemann P. O. — Ius cambiorum semel idem. — Institutiones et historiam iuris Romani interiorum semel Zitelmann P. O. — Exercitationes iuris civilis practicas semel idem. — Encyclopaediam iuris ter Oetker P. E.</p> | <p>Hora</p> |
| <p>Orationem montanam et orationem eschatologicam semel Mangold P. O. — Novi Test. theologiam biblicam quater idem. — Historiam theologiae mysticae medii aevi semel Lemme P. O. — Historiae ecclesiasticae partem priorem quinque Benrath P. E.</p> | <p>Historiae ecclesiasticae p. I quinque Langen P. O. — Evangelium sec. Matthaeum quater Kaulen P. O. — Lectiones dominicales ex Evangelis de sumptis semel idem. — Exercitationes homileticas semel idem.</p> | <p>Ius publicum imperii germanici bis Haelschner P. O. — Historiam iuris privati semel de Schulte P. O. — Ius cambiorum semel Endemann P. O. — Processum criminalem quater idem. — Processum civilem quater Bechmann P. O. — Institutiones et historiam iuris Romani interiorum quater Zitelmann P. O. — Exercitationes iuris civilis practicas bis idem. — Pandectarum partem alteram quater Landsberg Dr.</p>                 | <p>Hora</p> |
|                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                | <p>Ius matrimoniorum bis Häffer P. O.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Hora</p> |

XI  
Clinic  
R u e h l  
gia sen

XII  
Exercit  
logico qu  
patis sem  
therapiam  
nicum et  
bis Dou  
generalem  
clinicum  
Burger

II  
Cursum  
logicae bi  
moscopicu  
operationu  
idem. —  
Nasse P.  
logicae b  
infantum

## ORDINE DISSCRIPTAE

## MEDICAE

## PHILOSOPHICAE

Hora

## XI

Clinicum et polyclinicum medicum quotidie Ruehle P. O. — De glandularum physiologia semel Kochs Dr.

Firdosium bis Gildemeister P. O. — Literarum latinarum historiam quater Buecheler P. O. — Sodalium seminarii mathematici exercitationes Lipschitz P. O. — Exercitationes historicas semel Insti P. O. — Aristophanis Acharnenses semel Luebbert P. O. — Botanicae specialem quater Strasburger P. O. — Selecta capita morphologiae et physiologiae plantarum semel idem. — Americae septentrionalis geologiam bis vom Rath P. O. — Astronomiam popularem quater Schoenfeld P. O. — Seminarium neolatinum semel Foerster P. O. — Linguae provinciae ter idem. — Seminarium historicum semel Dove P. O. — Encyclopaediam et methodologiam philologiae Anglicae ter Trautmann P. O. — Exercitationes in seminario chemico semel Wallach P. E. — Historiam sermonis pedestris hellenistici semel Schwartz Dr.

Hora

## XII

Exercitationes practicas in clinico gynaecologico quotidie Veit P. O. — De morbis hepatis semel Ruehle P. O. — Pathologiam et therapiam specialem quinquies idem. — Clinicum et polyclinicum morborum cutis et syph. bis Dautrelepont P. E. — Pathologiam generalem bis Schaaffhausen P. E. — Polyclinicum morborum narium et laryngis quotidie Burger Dr.

Mythologiam quater Vsener P. O. — Chemiam experimentatam organicam quater Kekulé P. O. — Metallorum et salium chemiam specialem bis idem. — Historiam picturae ter Insti P. O. — Selectas mineralogiae partes semel vom Rath P. O. — Aequationes numericas bis Schoenfeld P. O. — Seminarium neolatinum semel Foerster P. O. — Syntaxin francogallicam ter idem. — Seminarium historicum semel Dove P. O. — De vita et scriptis Byronis anglie bis Trautmann P. O. — Theoriam curvaturae quater de Lilienthal Dr. — Historiam sermonis pedestris hellenistici bis Schwartz Dr.

Hora

## II

Cursum demonstrativum anatomiae pathologicae bis Koester P. O. — Cursum ophthalmoscopicum semel Saemisch P. O. — Cursum operationum in oculo instituendarum semel idem. — Clinicum psychiatricum semel W. Nasse P. O. H. — Cursum histologiae pathologicae bis Ribbert P. E. — Polyclinicum infantum semel Ungar Dr.

Linguae arabicae elementa ter Gildemeister P. O. — Scriptores arabicos bis idem. — Exercitationes practicas in laboratorio physico quotidie usque ad h. v Ketteler P. E. — Artem delineandi et fingendi bis Kueppers.

| THEOLOGICAE                                                                                                                                                                                                               |                                                                                 | IVRIDICAE                                                                                                                                                                                      |             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|
| EVANGELICAE                                                                                                                                                                                                               | CATHOLICAE                                                                      |                                                                                                                                                                                                |             |
| <p>Exercitationes catecheticas semel Christlieb P. O. — Agenda Borussica et librum canticorum ecclesiasticorum Rhenanum semel Spitta Lic. — Apocalypsin Ioannis semel idem.</p>                                           | <p>Archaeologiam christianam bis Kellner P. O.</p>                              | <p>Ius ecclesiasticum quater aut quinquies Häuffer P. O.</p>                                                                                                                                   | <p>Hora</p> |
| <p>Theologiam dogmaticam bis Bender P. O. — Historiam motuum in ecclesia sec. XVIII semel idem. — Agenda Borussica et librum canticorum ecclesiasticorum Rhenanum semel Spitta Lic. — Apocalypsin Ioannis semel idem.</p> | <p>Introductionem generalem in libros sacrae scripturae quater Kaulen P. O.</p> |                                                                                                                                                                                                | <p>Hora</p> |
| <p>Exercitationes homileticas semel Christlieb P. O. — Theologiam dogmaticam bis Bender P. O. — Historiam motuum in ecclesia sec. XVIII semel idem.</p>                                                                   | <p>Exercitationes catecheticas semel Simar P. O.</p>                            | <p>De iure obiectivo semel Bechmann P. O. — Seminarium iuridicum semel Zitelmann P. O. — Seminarium iuridicum semel Oetker P. E. — Principia iuris criminalis hodierni semel Landsberg Dr.</p> | <p>Hora</p> |

## III

Cursum  
logicae bis  
thalamocopy  
Pharmacolog  
ter Binz P.  
— Clinicum  
P. O. H. —  
Nussbaum  
bis Walb P.  
logicae bis  
fantum seme  
riorum seme

## IV

De anima  
Leydig P.  
— Anthropol  
— Physiolog  
tis semel D  
capita Chirur  
— Propaede  
P. E. — Pat  
semel idem  
crebriorum n  
partem alter  
rurgiam spec  
viscerum sem  
operationum  
Dr. — Pre  
Prior Dr.

## V

Gynaecologi  
Anatomiam et  
cialem quinqu  
selecta capita  
quater Fink  
semel idem.  
clinici semel  
bis et therapi

## MEDICAE

## PHILOSOPHICAE

## III

Cursum demonstrativum anatomiae pathologicae bis Koester P. O. — Cursum ophthalmoscopicum semel Saemisch P. O. — Pharmacologiae experimentalis dimidiam partem ter Binz P. O. — Toxicologiam semel idem. — Clinicum psychiatricum semel W. Nasse P. O. H. — Anatomiam topographicam bis Nussbaum P. E. — Policlinicum otiaticum bis Walb P. E. — Cursum histologiae pathologicae bis Ribbert P. E. — Policlinicum infantum semel Ungar Dr. — De morbis ovariorum semel Krukenberg Dr.

## IV

De animalium vertebratorum scelecto semel Leydig P. O. — Zoologiae synopsis ter idem. — Anthropologiam bis Schaaffhausen P. E. — Physiologiam bis idem. — De morbis cutis semel Dentrelepon P. E. — Selecta capita Chirurgiae semel de Mosengeil P. E. — Propaedeuticen clinicam quinquies Finkler P. E. — Pathologiam et therapiam generalem semel idem. — De caussis et prophylaxi crebriorum morborum contagiis vivis ortorum, partem alteram semel Wolffberg Dr. — Chirurgiam specialem bis Witzel Dr. — De situ viscerum semel Barfurth Dr. — Cursum operationum obstetriciarum bis Krukenberg Dr. — Propaedeuticen clinicam quinquies Prior Dr.

## V

Gynaecologiae partem semel Veit P. O. — Anatomiam et physiologiam pathologicam specialem quinquies Koester P. O. — Otologiae selecta capita semel Walb P. E. — Hygieinem quater Finkelnburg P. E. — Climatologiam semel idem. — Colloquium consultatorii policlinici semel Prior Dr. — De pulmonum morbis et therapia semel idem.

Logicam quinquies Knoodt P. O. — Palaeographiam latin. et germ. med. aevi bis K. Menzel P. O. — Fontes hist. med. aevi bis idem. — Exercitationes mineralogias seminarii regii semel Laspeyres P. O. — Fausti historiam et Goethii Faustum semel Birlinger P. E. — De Goethii et Schilleri vita et operibus ab 1790 bis idem. — Nibelungiadem bis idem. — Linguae Syriacae elementa bis Prym P. E. — Linguam Arabicam hodiernam ter idem. — Exercitationes zoologicas seminarii regii physici semel Bertkau P. E. — Artem delineandi et fingendi bis Kueppers. — Artem physiognomicam semel idem.

Cartesii et Spinozae philosophiam bis Knoodt P. O. — Oeconomiam publicam quater vel quinquies E. Nasse P. O. — Theoriam integralium definitorum quater Lipschitz P. O. — Chemiae generalis quaestiones selectas semel A. Kekulé P. O. — Historiam philosophiae recentioris inde a Cartesio quater Iuergen Bona Meyer P. O. — Aristophanis Acharnenses ter Luebbert P. O. — Exercitationes botanicas seminarii physici semel Strasburger P. O. — Exercitationes seminarii mathematici semel Kortum P. E. — Pharmaciam semel Wallach P. E. — Logice ter Witte P. E. — Aesthetice quae spectat ad turpe, comicum, tragicum semel Lipps P. E. — Isagogen in philosophiam bis idem. — Fundamenta ethices bis idem. — Historiam reformationis quater Lamprecht P. E. — Antiquitates germanicas semel idem. — De animalium vertebratorum scelecto semel de Leydig P. O. — Zoologiae synopsis ter idem.

De mensis publicis semel E. Nasse P. O. — Seminarium philolog. semel Buecheler P. O. bis Vsener P. O. — De analyseos fundamentis quater Lipschitz P. O. — Doctrinam de generis humani progressu philosophicam Iuergen Bona Meyer P. O. — Semin. philol. semel Luebbert. — Historiam Imperii Romano-Germanici usque ad annum 1250 quater Ritter P. O. — Seminarium theodisc. semel Wilmanns P. O. — Exercitationes seminarii mathematici semel Kortum P. E. — Paedagogicen eiusque historiam ter Witte P. E. — Repetitoria chemiae anorganicae et organicae ter Anschütz P. E. — De coloribus e resina empyreumatica praeparatis semel idem. — Antiquitates Germanicas semel Lamprecht P. E. — De oeconomia publica speciali quater Sering P. E. — Geologiam Germaniae ter Pohlig Dr. — Geographiam plantarum bis Iohow Dr. — Selecta plantarum biologiae capita semel idem. — In seminario neolatino exercitationes stili francogallici semel Delhorbe Lector. — In semin. neolat. exercit. grammaticae francogallicae semel idem.

| THEOLOGICAE                                                                                                                                                                                          |            | IVRIDICAE                                                                                                                                                                                                               | Hora       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| EVANGELICAE                                                                                                                                                                                          | CATHOLICAE |                                                                                                                                                                                                                         |            |
| Exercitationes homileticas semel Christlieb P. O.                                                                                                                                                    |            | Inus viarum ferratarum bis Endemann P. O. — De iure obiectivo semel Bechmann P. O. — Seminarium iuridicum semel Zitelmann P. O. — Seminarium iuridicum semel Oetker P. E.                                               |            |
| Capita selecta ex Augustini 'De Civitate Dei' libris semel Benrath P. E. — Exercitationes hebraicas bis Budde P. E. — Priorem Clementis Romani ad Corinthios epistolam explicabit semel Schnapp Lic. |            | Historiam ecclesiasticam medii aevi quinquies Schroers P. O. — Sacrae concionis per prima sex saec. historiam bis idem. — Theologiam Patristicam quater Fechtrop P. E. — Encyclopaediam theologiae catholicae bis idem. | Horis post |

VI  
De ratione  
morbos semel  
capita selecta  
De tumoribus  
fasciarum  
semel Witzel

VII

statuendis  
Laboratori  
Leydig P.  
quotidie Pfl.  
obducenti ca  
ratorium pati  
boratorium p  
P. O. — Labor  
P. E. — St  
Walb P. E.  
cialem tractu  
De principiis  
ralis semel  
capita selecta  
tionum obste  
Cursum lary  
Burger Dr.  
capita selecta  
gienicum sem  
gienica cotidi  
selectarum p  
Laboratorium  
Dr. — De m  
De ratione m  
morbos semel  
Witzel Dr.  
rum exercend  
nam forenses  
rium policlinic  
piendos, quant  
Prior Dr. —  
mel Bohland

# ORDINE DISCRIPTAE

AE HORARVM

## MEDICAE

## PHILOSOPHICAE

VI

De ratione mutua inter oculi et corporis morbos semel Saemisch P. O. — Aciurgiae capita selecta semel Trendelenburg P. O. — De tumoribus semel Ribbert P. E. — Artem fasciarum adplicandarum exercendo tradet semel Witzel Dr.

Exercitationes oeconomicas semel E. Nasse P. O. — Exercitationes epigraphicas semel Buecheler P. O. — Seminarium philolog. semel Buecheler P. O. — Seminarium historicum semel Nissen P. O. — Seminarium philologicum semel Luebert P. O. — Seminarium historicum semel K. Menzel P. O. — Seminarium historicum semel Ritter P. O. — Seminarium theodisc. semel Wilmanns P. O. — De Anglorum coloniis semel Rein P. O. — Seminarium geographicum semel idem. — Goethii dialecticarum rerum scientiam atque incrementa semel Witte P. E. — Colloquium de recentioris temporis commentationibus ad chemiam organicam pertinentibus semel Anschütz P. E. — Synopsis vertebratorum fossilium bis Pohlig Dr. — De periodo glaciali magna semel idem.

VII

Exercitationes oeconomicas semel E. Nasse P. O. — Seminarium historicum semel Nissen P. O. — Seminarium historicum semel K. Menzel P. O. — Seminarium geographicum semel Rein P. O.

statuendis

Laboratorium zoologico-zootomicum quotidie Leydig P. O. — Seminarium physiologicum quotidie Pflüger P. O. — Exercitationes rite obducendi cadavera Koester P. O. — Laboratorium pathologicum quotidie idem. — Laboratorium pharmacologicum quotidie Binz P. O. — Laboratorium clinicum quotidie Finkler P. E. — Studia in laborat. clinico quotidie Walb P. E. — Anatomiam pathologicam specialem tractus intestinalis Ribbert P. E. — De principiis generalibus philosophiae naturalis semel Fuchs P. E. — Iatrophysices capita selecta bis idem. — Cursum operationum obstetriciarum quater Kocks Dr. — Cursum laryngoscopiae et rhinoscopiae bis Burger Dr. — De morbis narium et laryngis capita selecta semel idem. — Colloquium hygienicum semel Wolffberg Dr. — Studia hygienica cotidie idem. — Repetitorium partium selectarum physiologiae bis Kochs Dr. — Laboratorium neurologicum quotidie Rumpf Dr. — De morbis nervorum semel idem. — De ratione mutua inter nervorum et corporis morbos semel idem. — Orthopaediam semel Witzel Dr. — Artem fasciarum applicandarum exercendo bis docebit idem. — Medicinam forensensem ter Ungar Dr. — Consultatorium policlinicum ad modos medicorum percipiendos, quatenus aegroti suppetant, quotidie Prior Dr. — De generationis physiologia semel Bohland Dr.

Exercitationes astronomicas practicas Schoenfeld P. O. — Exercitationes Societatis Anglicae bis Trautmann P. O. — Dantis Divinam Comediam ter Delius P. O. H. — Psychologiam ter Schaarschmidt P. E. — De idea Dei semel idem. — Nomina Germanorum gentilicia, quae ex cognominibus orta sunt bis persequetur Andresen P. E. — De syntaxis Germanicae partibus quibusdam selectis bis aget idem. — De coloniis constituendis et administrandis semel Sering P. E. — Nutrimenta e regno vegetabili semel Schimper P. E. — Naphthalini derivata semel Claisen Dr. — Excursionem chemicas Klinger Dr. — Linguam Aegyptiacam bis Wiedemann Dr. — Metaphys. (Kosmolog., Psychologiam ration.) ter Wolff Dr. — Functiones analyticas bis de Lilienthal Dr. — Mineralogiam specialem quater Hintze Dr. — Chauceri 'Canterbury Tales' interpretabitur ter Morsbach Dr. — Psychologiam bis Martius Dr. — Prolegomena Kantii semel idem. — Laboratorium zoologicum Leydig P. O. — In Seminario reg. phil. neolat. linguae italicae recentioris studiis thrones initiabit bis Piumati Dr. — Provectoribus grammaticam linguae italicae recentioris exponet, scriptorem lectu faciliorem interpretabitur, nec non germanicos auctores in linguam italicam vertet bis idem. — Litterarum italicarum historiam seculo XVI italica enarrabit semel idem. — De gallica comoedia post Molierum disseret bis Delhorbe Lector. — Canendi et vocis formandae exercitationes semel L. Wolff, Professor. — Exercitationes studiosorum instrumentis musicis concinentium bis idem. — Harmoniae scientiam semel idem. — Organi tractandi artem horis commodis idem.

